

OSLAVY 70 LET
OSVOBOZENÍ
STUDÉNKY

SAK

STUDÉNKA
www.mesto-studenka.cz

**„Ti, kte í si nepamatují minulost, jsou
odsouzeni k tomu, aby si ji zopakovali.“
(George Santayana)**

Je d ležitè poznávat historii míst, kde žijeme. Jen tak m že lov k najít vnit ní pocit sounáležitosti s daným místem a pochopit skute ný význam slova domov, vlast i vlastenectví.

P ed sedmdesáti lety skon ila 2. sv tová válka – dosud nejkrvav jší konflikt v d jinách lidstva, v jehož pr b hu bylo zma eno více než 60 milion lidských život . Generace, které válku p ímo neprožily, si dnes jen st ží p edstavují, co všechno vále né hr zy obnášejí. Že válka nejsou jen ak ní boje hrdinných voják , které znají z (mnohdy ideologicky dezinterpretovaných) film , ale že jsou to hlavn lidské tragédie, postihující v prvé ad nevinné civilní obyvatelstvo.

V této publikaci se nám dostává do rukou autentický popis událostí p ed a b hem osvobozování m sta Studénky na ja e 1945. Události jsou popsány pohledem p ímého ú astníka tak, jak se odehrály a jak ovliv ovaly osudy místních obyvatel.

Tato publikace je p ipomenutím nejen voják , ale i b žných lidí, kte í se svým postojem a osobní state ností zasloužili o naši svobodu a mnohdy p ítom ob tovali i to nejceenn jší – sv j život.

Dne 30. dubna 1927 byl usnesením obecního zastupitelstva ustaven v obci Studénka první kroniká . Stal se jím u itel Karel Bainer – místní rodák, který s výjimkou t íletého p sobení na Hlu ínsku žil trvale ve Studénce a dob e znal pom ry naší obce. V pam tní knize, do které za al zapisovat 1. ervence 1927, zaznamenal všechny d ležité události v obci od tohoto dne až do roku 1945.

Ru n psaná Pam tní kniha obce Studénky je uložena v Okresním státním archívu Nový Ji ín. Obsahuje 327 íslovaných stránek, které prošly digitalizací.

ást knihy je nepopsaná a neo íslovaná, a nebyla tudíž do procesu digitalizace za azena.

Zápisky kroniká e kon í rokem osvobození naší obce od nacistického N mecka. Dny od 12. ledna 1945 byly napln ny tolika událostmi, že záznamy jsou tém každodenní.

U p íležitosti 70. výro í osvobození Studénky využívá m sto ve spolupráci se SAK Studénka, p ísp vková organizace, zápisky pam tní knihy z roku 1945 k vydání této publikace. Jejím cílem je p íblížit široké ve ejnosti historické události konce druhé sv tové války v naší obci. Historické informace mají vztah p edevším k m stu Studénka, lze v nich najít vazby nejen na náš region, ale na i celý válkou zmítaný sv t.

Z Pamětní knihy obce Studénky

Rok 1945

„Za útkem ledna se konala probírka všech stromů ve vesnici, a stály kdekoli. Hrozilo vymýcení všech stromů na návsi, a koli jich p esto bylo hodn vykáceno. D evo bylo ur eno k výrob d evoplynu k pohán ní aut. N které stromy byly povaleny a odvezeny na pilu, ale v tšina z stala stát, pon vadž události šly rychleji.

5. ledna

P ístála na našem letišti n mecká stíha ka, která se za p ístání rozbila.

6. ledna

Byly náhle uzav eny všechny k ižovatky cest a postaveny na n nap í povozy, klády a podobn . Hlídány pak byly Volkssturmem.

8. ledna

Na vojenském na letišti se konalo velké cvi ení s butovským Volkssturmem.

12. ledna

Byla zahájena sov tská velkoofensiva nebývalé síly a údernosti, která m la podíl také na našem osvobození.

13. ledna

Skoro ráno byl na místním nádraží zasažen posunující lokomotivou 56letý výprav í Vagner a smrteln poran n. Byl nalezen polozmrzlý, polomrtvý po celé hodin . Téhož dne zran ní podlehl. Týž den byl také usmrcen na trati u Studénky jistý d lník z Pust jova.

17. ledna

Bylo na ízeno vyklizení obecné školy pro n mecké vyst hovalce z Polska. Školní lavice odvezli místní rolníci do obecní ko írny, pom cky zase uskladnili u ítelé na fa e. N mci na uskladn ní už neprojevili sebemenšího zájmu. Proto bylo št stí, že se z naší strany našlo tolik porozum ní. Do prázdných t íd se navozila sláma. A byl hlášen transport do Studénky, odjel do P íbora, a tak v d lnickém dom z stalo uva eno 100 litr mléka s ernou kávou a ob d pro 280 lidí. Ruská letadla poušt la sv telné rakety. U Sedlnic se našlo n kolik padák , kterými sesko íli parašutisté.

18. ledna

Večer od 10–12 hodin vozili místní sedláci na saních německé vystřihovalce ze Saybusch (polsky Żywiec) v počet 180. Byli rozděleni do všech tří úseků obecné školy a uloženi na slámu. Dovezli s sebou velikánské balíky, kufry a bedny, v nichž měli jídlo a textil. Byli to soukmenovci, kteří osídlovali prázdné i osazené polské majetky na německém pohraničí v Horním Slezsku. Mladé matky měly 3–5 dětí, z nichž bylo mnoho dětí do jednoho roku. O výživu vystřihovalce se staraly ženy z Fraueuschaftu. Protiletectká pohotovost v budovách byla přidělena starostou českým úředníkům. Později se dostavila do služby zkušená ošetřovatelka NSV. Pro všechny se vařilo v dřevěném domě a jídlo se do školy dováželo. Hned druhého dne byl letecký poplach, za nůž ruská letadla pouštěla světelné rakety, které osvětlily celý kraj.

19. ledna

Do obce došla na svých autech skupina vídeňských podnikatelů, kteří pracovali u Varšavy. Nocovali se svými rodinami a dávali v šenků J. Gromana.

21. ledna

Muži domobrany (Volkssturmu) provedli sbírku tkanin (starých textilií) po chalupách. Sebrané tkaniny nakládali do saní.

22. ledna

Došla nová skupina německých vystřihovalců z Polska, ale tentokrát s polskými potahy. Byli to besarábští Němci, usídlení na polských statcích. Ráno za -18°C jeli dále.

23. ledna

Přišlo do dělniny vojsko. Muži v počet 60 byli ubytováni v hostinci u Steina na nádraží a asi 20 na dolním konci v Gromanově hostinci. Na dráhách panuje zmatek, vlak jezdí velmi málo a to jen s vojskem a sem tam s uprchlíky. Naši soukmenovci houfně balí a připravují se na stěhování. Probíhá zpráva, že hrabě Vetter z Nové Horky už přešel do Rakouska.

Naši obcí projíždějí vlaky s vnitřní koncentrační tábory v otevřených vozech za 20tistupňového mrazu. Vnitřní všech národů, kteří byli v zemi v Osvětině (Osvětimě) a jinde, byli oblečeni pouze v trestaneckých šatech, bez obuvi a teplého prádla. Nebožáci odváželi před blížící se frontou do zákopů. U přejezdu před vápenkou vypadl starý, asi 70letý žid z Mukačeva a polámal si před tím nohu. Byla to vlastně jen lidská kostra potažená kůží. Byl dopraven do staniční školní místnosti a tam hlídán železničáky a etnikem. Šel do přejezdu před tímho transportu, do nůž ho přeložili do železničáky. Toho využil doprovázející SS,

aby mu zasadil ránu bodlem mezi nohy a do prstí. Zda po této ráně ještě žil, nedalo se zjistit.

Co jsme viděli při těchto transportech, připadlo se všem představitelům o hrůze a utrpení lidstva. Prošby, volání, semknutí jako ovce v houfu, omrzlé části těla, polomrtví, polozmrzlí, vagony plné, vagony už poloprázdné, toto bylo jen, co jsme letmo mohli postehnout. Vznikli byli vlečení přes šky za této zimy k Bohumínu, kde nastoupili do vozů. Kdo cestou projevil známky slabosti neb únavy, byl ihned zastelen. A tak byla tato trnitá, historická cesta poseta tolika mrtvolami vlastenců všech národností.

Ve Svinově, když se dal jeden železničář uprosit a přinesl kýbl vody, vrhly se ženy, které byly právě transportovány, na tuto vodu, ale doprovázející SS jich nikolik zastelil.

V Ostravě, když z mostu házeli do vagonů chléb, zařvali SS stálet pro výstrahu. Vznikli i řvali: Hunger, Brot, chléb, vodu, ...

V Suchdole bylo zahrabáno do kráteru po bombě 30 zmrzlých a zastelených těchto nešťastníků.

Když vlak s dalším transportem zastavil před nádražím u vápenky, pokusil se jeden vzeřout, ale byl zastelen SS, který ho k dovršení zvrhlosti propíchl bajonetem.

Zničené domy u kostela

24. ledna

Byl nalezen na železničním náspu v „kibíku“ polonahý zmrzlý v zemi. Zbývající v zemi ještě ve vagon zmrzlého obrali o poslední zbytky hader, které měli na sobě. Následující vlak zastavil a vzal ho s sebou.

Musel-li z zastavy vlak stát, využili toho v zemi a pokoušeli se o útěk. Někdo z nich se podařilo dostat do vesnice a tehdejší hlídač B. Škrobánek se jich ujal s velkým rizikem a uschoval je na krátkou dobu ve chlévě rolníka F. Kráče.

Zhovadilost, kterou prováděly jednotky SS doprovázející tyto v zemi, nemá v historii obdoby. V předních vozech každého transportu vezli si cizí drahocennosti pro sebe a všichni byli opilí.

Týž den odvezli místní sedláci na saních 25 osob z uprchlíků z obecné školy do Klimkovic. Byly to tři hotné ženy a kojenci. Obec dostala v tu dobu příkaz postarat se o mrtvolu v zemi, kteří byli u nás zastřeleni. Někdo jí je chtěl zakopat na louky, ale pak se rozhodli, že je bude za takových mrazů nejlépe zahrabati do pískoviště. Tak také udělali. Dva v zemi byli zakopáni do pískoviště za hbitovem hrobníkem Hochem.

Dnes přišla rada i na měšanku. Budova byla vyklizena, lavice se odvezly také do kořínky, něco se umístilo v kabinetech a v předních záchodů. Večer pak navezli sedláci do tří slámu a ještě u přítelů byli opatřeni ustanovení k letecké poplachové službě v budovách. V deset hodin večer přijelo sedm autobusů asi s 200 osobami z Ratiboře. Byl to ústav kojenců, jeho personál, něco starých žen a dětí. Prostých lidí mezi tímto vystřelenci bylo poskrovnu. Společnost měla množství zavazadel. Pisatel slyšel od šoferů, kteří je dovezli, že vládne ve městech a na silnicích nepopsatelný zmatek. Bylo podivuhodné, že vystřelenci nejevili žádné známky nad svým neštěstím; byli by si málem zazpívali.

25. ledna

Blíží se fronta, a proto se lidé připravují na dobu, kdy budou muset prodlévat ve sklepích: pečou, balí, ukrývají šatstvo i potraviny a též je zazdívají.

Tratí projížďají celý den jen vojenské transporty na východ. Z východu jezdí hlavní uprchlíci z Těšínska, kterými jsou vlaky přeplněny. Mnozí byli na stupátkách a stanicích vozů. Odpoledne projížďal celý vlak železničářů z Brestau. Ojedinelé se stahují soukmenovci i z našeho okolí.

Večer poplach! Přiletěla tři ruská letadla. Nad Bílovcem se najednou zablesklo a bylo slyšet dvě velké detonace. Později jsme se dozvěděli, že tam u nádraží na cestě k Bílovci, shodili hloubkové letci dvě pumy na ustupující kolony německých vojsk proto, že auto, které opravovali na silnici, bylo rozsvíceny reflektory a na poplach nedbali. Útěk byl velký: několik aut shořelo, devět osob bylo zabito, mezi nimi ženské zpravodajky, ty i okolní domy byly těžce poškozeny a v okolí

vybita všechna okna. Mimo Bílovce shodili letci pumy také u Štramberka a Kopivnice.

Příchod rolníka F. Klose

Vedoucí rolník, soukmenovec Schiffner vyzval Klose, aby se ihned vypravil s povozem a plátou koní na státní cestu (pozn. v Blücherově lese). Poněvadž ten hned nechtěl, hlásil to vedoucí rolník starostovi. Ten pro něj poslal četníka. Na obci mu pak starosta pohrozil, ale přece se to smírně vyřídlilo. Rolník Klos se starostovi vymluvil, že Schiffnerovi nerozuměl a nakonec nikam jeti nemusel. Přítího dne byli všichni sedláci přídvoláni na území, kde jim starosta pohrozil, že neuposlechnutí rozkazu se pro ně strestá smrtí.

26. ledna

V noci se na voze stáhoval listinný materiál místní spojitelný do Šumperka za doprovodu pokladníka Caltý. Večer se přístáhovalo nových 25 uprchlíků, a kolí dosavadní soukmenovci čekali po celý den na autobus, který je má odvéztí dál.

Vlaky vozí neustále transporty na pomoc ustupující německé armádě. Silnice jsou přepřány ustupujícím vojskem a nekonečnými nářadami povozů s uprchlíky. Vesnicí projelo na 150 koní, pravděpodobně nějaká hřebárny. V okolí se začínají dlat přepřekážky proti tankům na cestách. V Příboře a Bílovci se kopou zákopy.

Už několik dní je slyšet z fronty dlat. Místní soukmenovci balí jen a balí, připravují se těžce na útěk. Vlaky jsou ovšem šeny lidmi jako vánoční strom.

27. ledna

Tratí projel vlak o padesáti lokomotívách směřem k Příboře. Německý řídící na české škole Ant. Kastowsky odevzdává v dlat sledku událostí správě obecní školy pisateli kroniky. Zmíněný Němec chtěl estně odejít a dlat všechny v cí do všech podrobností do podání.

V měšence je dosud 258 vystáhovalců. Vlakem pokračuje neustálé stáhoování obyvatelstva, zatímco vojenské transporty ustály. Obecní území balil a hlavně pátil v cí delikátní. Lidé si dobře všimli, že se celé odpoledne až do večera kouřilo z komínů obecního území.

28. ledna

Ráno odvezli z obecního území sedm beden na Landrat (pozn. tehdejší Okresní politická správa) do Bílovce.

Ústav kojenců z Ratibore ubytovaný v měšence, odvezly tři autobusy do Šumbarku při zimě -12°C. Ošetřovatelky a kuchyně všechny dlatí dobře zabalily do dek. Bylo to třeba, protože večer přituhlo na -18°C a přes den sněžilo. Němečtí

vojáci ubytovaní u B. Gromanové, náležející St Jagdkommando Feldherrenhalle, chodí po chalupách a prosí o nějaké jídlo. Lidé ze strachu dávají aspoň něco.

Dopoledne se konalo cvičení místní domobrany u Sladké díry novou zbraní – pancéřovou puškou.

Dovídáme se, že Pílborem procházejí sovští zajatci v nemožném stavu – hlad a hlad!

29. ledna

Ráno bylo opět slyšet stělu z Horního Slezska, kde padly Katovice bez zvláštních škod. Děláci v továrnách ani nevěděli, že jsou osvobozeni.

Na dráze slabší doprava. Přijelo-li dříve 240 vlaků, jezdí nyní 42 vlaků za tutéž dobu.

Před obecním úřadem a kavárnou se pokračuje kopání přes silnici protitankové překážky. Sedláci k tomu vozili z lesa a Honusovy pily nejsilnější klády. Zaslechli jsme velké detonace. To v Hrušově byl vyhozen do vzduchu most přes Odru a v Bohumíně byl též výbuch. Vojáci na trati konající službu byli vystředáni polními četníky.

Do panského dvora přišli k večeru v hrozném, nelidském stavu ruští zajatci za doprovodu oddílu SS, které vlekli z hornoslezských Hlivic, kde pracovali na šachtách. Zajatců bylo přes 2 000 a doprovázelo je 150 vojáků, včetně SS. Přítomnost tolika zajatců v tak žalostném stavu se roznesla po obci jako blesk a vzbudila u všeho českého obyvatelstva nejhlubší úžast. Zajatci přišli hladoví, a když opět k večeru i německému nedostali, válili hladem hrůzostrašně do 11 hodin v noci. Co lidí ve vesnici tuto noc z této lidské bídy nespalo a proplakalo.

30. ledna

Zajatí Rusové opět nedostali jídla, i když s nimi přijelo dvanáct povozů z Bolatic na Hlučínsku, které dovezly zásoby pro zajatce. Celý panský dvůr byl hlídán oddíly SS, ale brzy se k zajatcům dostali naši lidé, kteří byli svědky hrozných scén. Zajatci klečeli a sepjatýma rukama prosili o jídlo. Když pak jim přece něco dali, vrhli se na to jako lvi na svou kořist. Do toho zasáhli vojáci a dva zajatce zabili a pak je odvezli na hřbitov. Tyto zprávy se donesly do dědičky a našly okamžitou odezvu. Skoro každá nebojácná rodina vařila polévku, kávu, mléko, sebrali doma, co se dalo. Nyní si naši vyžádali povolení od velitele transportu, aby jim oběť mohli dát i k jídlu. Starosta sice protestoval, ale nic nenadával, jen pozoroval s hrůzou, kolik se jídla pro ty ruské „pololidi“ sešlo! Zatím se na statku u Toníka Figaly vařilo z dovezených včelí jídlo a pak se dovezlo na trojích saních do panského dvora. Mimo tohoto jídla nosili lidé příměsí do dvora náručí pečiva, chleba, hrnce kávy a polévky. Rozdávání kávy a chleba se chopily naše ženy s nevšední ochotou. Byla to práce velmi nevděčná a nebezpečná, neb ty dva tisíce

vyhladových lidí se na jídlo p římě vrhaly. P ři tom řádily vojenské kolby a nebylo divu, že jedna rána zasáhla rozdávající paní Koutalovou. Když se zjednal jakýs takýs pořádek, šlo rozdávání rychleji. Ještě všem ženám, které odvážn tuto práci konaly!

Zajatci byli zásahem našich lidí tak překvapeni, že jen stále šeptali: To dobře lidé. Ještě z cesty doprovázejícím našim sedlákům vzkazovali pozdravovat všechny ve Studénce. Dobře věděli, jak se s nimi zacházelo po cestě v našem meckých drahách. U nás to byl vskutku masový projev lásky k sovětskému vojáku.

Vesnicí projely dlouhé kolony trenu ve velmi bídném stavu. Odpoledne pokračovalo do obce 160 koní vojenského lazaretu, který se stěhoval ze Slovenska. Byli ubytováni po celé dny, u sedláků měli po deset koní. Vojáci se chovali k občanům slušně. Kanonádu slyšíme velmi zřetelně a s ní i detonace.

31. ledna

Dnes viděla ruské zajatce celá dne, když pokračovali v cestě. Mezi zajatci byla také skupina Angličanů, kteří však byli ubytováni zvlášť, měli vlastní stravování a dobré ošacení. Sovětské zajatci nocovali v prázdných panských chlévech a na podlahách v senně.

V 11 hodin dopoledne se pohnul celý transport k dalšímu historickému pochodu hladu. Hlídky vpředu, vzadu, po stranách, po zuby ozbrojené. Lidé chtěli jim pomoci, házeli jim jídlo, na které se oni vrhali jako zvířata. Avšak mnozí to smrti zaplatili. Doprovázející SS je mlátili kolbou nebo rovnou zastřelili. Mnozí se pokusili o útek. Cestou na nádraží byli dva zajatci zastřeleni. Jeden padl u Baluškovy chalupy, druhý u plotu řídícího užitku L. Martinka. Druhý nebyl dobře střelen, proto ho místní vrchní četník dostal revolverem, aby se netrápil. Všichni lidé, kteří tento smutný průvod viděli, do smrti nezapomenou! Transport doprovázeli 12 pivozů naši rolníci až k Moravskému Berounu.

Celkem ze zajateckého transportu zůstalo v obci 5 mrtvých Rusů, kteří byli i s divokými zmrzlými v noci pochováni 2. února za hřbitovem.

V poledne prošlo vesnicí na 1000 zajatých Angličanů v dobrém stavu a za dobré nálady. Měli s sebou i své kufíky, které buď nesli, nebo vezli na improvizovaných saních udlaných z různých beden.

Vesnicí projíždějí proudy vystřelované na různých pivozech i z autobusů z okresů Rybník a Bílsko. Vystřelovatelé totiž nesmějí po hlavních silnicích, které jsou vyhrazeny jen armádě, a proto proudí okresními silnicemi.

1. února

Asi ráno muselo jít 30 našich chlapů kopat pokádky do Bílovce. Záležitost se sovětskými zajatci v místě nebyla ukončena. Po jejich odchodu vyslyšel starosta rolníky, kteří vezli jídlo do panského dvora, pekaře a jiné osoby. Nebezpečí

pak ve vesnici vzrostlo, když mnoho zajatců uteklo a asi 70 jich zstalo zahrabaných v sen vanském dvoře. Dnes jich našli asi 50 a také několik jich pochytili ve vesnici. Mnoho jich uteklo do stodol a chalup, kde je lidé ukrývali. Proto dnes v noci hlídají po dnešních vojácích.

Po vystřehování vystřehovalci z mšanky uklidila školu n mecká d v ata z pracovního tábora v zámku, ale ne na dlouho. Téhož dne se zde nastřhvalo 88 nových uprchlíků, kteří byli přechodně ubytováni v Pustjově.

Vesnicí projely tvery sán s ruskými zajatci, kteří už přšky dále nemohli. Doprovázeli je domobranci. Bylo z toho vidět, že se jim přece pohnulo sv domí!

Dopoledne shodili ruští letci 7 bomb v Ženklavě. Byli dobře informováni, co je tam za továrna.

Střelby z děl ustávají. Nastává náhlé oteplování. U obecního úřadu se pokračuje v kopání jam pro pekážky.

2. února

Pomocí 20 vojáků zdejší posádky bylo v vanském dvoře nalezeno ještě 12 zajatců. Za hbitovem bylo pochováno hrobařem Hochem 5 sovětských zajatců a 2 v zničeného hrobu. Odpoledne proběhla zdravotnická prohlídka všech koní zdejšího n meckého lazaretu. Koně byly ve velmi bídném stavu, mnohé už dovezli na velikánských autech. Posádka tohoto lazaretu dostala svou kuchyni a ubytovala se na dvoře rolníka Klose.

Dopoledne byl bombardován Koblov u Hrušova. Odpoledne se připojily k osobnímu vlaku na našem nádraží 4 vagony se soukmenovci – matky s dětmi z našeho okolí. Nastává obleva.

Obytný dům z okolí kostela

3. února

Trojími san mi odvezli u nás schytané zajatce a vezli je za p vodním transportem. Nastal obrat v zacházení se zajatci, když vid li, jak to p sobilo na n které obyvatelstvo. P íliš pozd p íšli k rozumu!

Dopoledne byly t i poplachy p ed ruskými letci. Vid li jsme velmi zblízka sov tské stíha ky ,raty’.

Po celý den chodí hlídky domobrany vesnicí a hledají zbytky zajatc . Po prohlídce bylo odesláno 40 koní z ko ského lazaretu na frontu. V domech, kde m li vojenské kon , brávali seno i slámu majitel , ale když to trvalo už dlouho, ubývalo zásob v íhledn . Proto žádali velitele, aby vojáci dostávali p íd l krmiva pro kon . Žádosti velitel vyhov l.

Vojáci lazaretu dostali p íd l 3/4 litru rumu, pastu na zuby, kolínskou vodu a cigarety. Mnozí se p íd lem rozd lili s domácími.

V noci se odst hovala d v ata pracovního tábora ze zámku se vším za ízením do Jihlavy.

4. února

Vyjasnilo se, proto byla pozorována zvýšená letecká íinnost. Za dne byly dva poplachy.

Již druhý den chodí vesnicí hlídky domobrany; za humny se jim poda ilo chytit jednoho zajatce. Volkssturm konal op t cvi ení s pancé ovou p stí na Bravantském kopci.

Ve er p íjely do vesnice kolony trénu, které nocovaly v panském dvo e a vojáci po domech horního konce vesnice. ást posádky ko ského lazaretu odjela ke front .

Ve er se vrátil povoz z cesty doprovázející transport zajatc , protože k pana Klose utrp l vážn ější zran ní kopnutím cizího kon . Též k pana Richtera dostal erné mo ení a vrátil se.

Vojáci místní posádky jsou tak zam stnáváni, že nemají opravdu ani chvilky asu k p emýšlení o beznad ěné situaci. M li na starosti kon , k nimž chodívala neustále kontrola, ístili zbran , chodili pro jídlo, vodili kon na prohlídky, zkrátka, stálé zam stnání. Služba svolávala vojáky pískáním po vesnici. Kon dostávali lisované jadrné krmivo.

Dnes obcházejí lenové nacistické strany n mecké rodiny s více d tmi a vyzývají je, aby se st hovali. K evakuaci se p íhlásilo N mc velmi málo, z ech žádný. Evakuace pokračuje, vesnicí projelo n kolik autobus s d tmi. Pošli kon z ko ského lazaretu byli zataženi do rybník , kde je vrány do kostí ohlodaly.

5. února

Obleva pokračuje s deštěm. Vystřelci nemohou dále na saních, proto byl zastaven jejich proud. Naši Němci neodolali a jsou na útěku. Ráno odjelo tudy několik autobusů s rodinami s butovskými a bíloveckými do Mohelnice. Uprchlíci se shromáždí u kufříků a balíků u nádražní pošty.

Odpoledne byl na nádraží neobvyklý ruch. Vypravoval se s Němci zvláštní vlak, a proto se k němu sjížděly Němci z okolí na vozech, autobusech apod. Vlak s uprchlíky byl určen do Lince. Bylo podivuhodné, že nebylo u žádného smutku a pláče. Jsou tu Němci přece jiní lidé než my. Tímto vlakem také odjelo zbývajících 70 vystřelců, ubytovaných v měštaně. Velitelem transportu byl místní nacista Rud. Drescher.

Dnes se vrátili všichni rolníci s povozy, když doprovodili sovětské zajatce až do Doloplatců u Olomouce. Vyžádal si je zprávu Landrat z Bílovce, protože je potřeboval k dovozu uhlí z Ostravy.

Chování německé místní posádky vůči místnímu českému obyvatelstvu bylo celkem slušné a nebylo zvláštních nepříjemností. Žádali-li někde nějaké služby, platili to zaplatili v penězích nebo naturáliích. Násilí nebylo použito ani v jediném případě. Tu a tam se stalo, že vojáci byli líní zajít pro vydávané krmivo, a proto raději brali seno a slámu majitelům, u nichž byli ubytováni.

6. února

Od rána hromí dle od Ratiboř směřujeme k Bohumínu. Ráno v jistebnickém lesku vykolejil vlak. Bylo povodňové povodně na partyzány, ale později se vysvětlilo, že se tak stalo prudkým zabrzděním.

Vojáci od trénu byli méně kulturní Bavoráci, a víme, že ke koním k obsluze se dostávali moc gramotní lidé. Naši lidé jim rozuměli velmi málo, protože mluvili rychle a dialektem. Dnes cvičili s puškami a maskami.

Život na naší hlavní trati odumírá. Trať na Breslau už je přerušena, od Bohumína do Dětvic velmi omezena, tak jezdí vlaky jen ty nejn nutnější, a to s důležitostí.

Práce na úpravě protitankových překážek pokračuje. Byly tam zasazovány celé klády do hloubky aspoň jednoho metru. Mezi nimi byl ponechán jen průjezd pro povozy a auta. Překážky byly upraveny tak, aby se za nebezpečí mohly kládami úplně uzavřít a tak cestu zatarasit. Asi do 100 m před každou překážkou byl kryt pro domobranu, který měl za úkol pancéřovou přístroj zneškodnit první tanky. Za převozu v zázemí německé zbraně utekl u Jistebníka z vlaku Ladislav Knop.

8. února

Dětem obecné školy byly rozdány školní zprávy s datem 31.1.1945. Vyučování nebylo, dětem byly pouze ukládány úkoly týdenní učiteli, a to

v improvizované t íd mezi slámou po vyst hovalcích. M li jsme už za ízenou t ídu, ale na rozkaz starosty byly lávky ze t ídy znovu odstran ny a t ída uvoln na. Po vyst hovalcích jako vždy z stala ve škole hotová spouš . Brzy se však po ádek zvládl a škola byla v po ádku. Chyb ly mali kosti.

A tak jsou nyní ob školy vy íšt né a prázdné, p ípravené p íjmout nové obyvatele.

9. února

Aby uzáv r p ekážek byl v kritické chvíli zajišt n, byli ur eni z okolí eši, kte íji m li uzav ít.

Táním a náhlou oblevou se fronta zastavila a N mci si hned dodávali kuráže, íkajíce: Die Lage hat sich verbessert.

Domobrana si za ídila v d lnickém dom služební místnost a z ní vysílala po celý den stráž. Kolony aut a vyst hovalc ustaly.

10. února

Do obecné školy se nast hovalo 100 uprchlík z tábora v Bartošovicích. Byli to celkem slušní lidé z Königshütte. Dovezli je bartošovi tí sedláci.

Pozemkové knihy okresního soudu v Bílovci m ly býti poslány vlakem do Lanškrounu. Jelikož však vagon nedojel, byly pozemkové knihy celého okresu dovezeny autem a dv ma povozy do naší m šanky, kde byly uskladn ny do doby, kdy byl vagon p istaven. Jeden ze zajatých Rus se p íhlásil etnictvu, které ho odvedlo. Osobní doprava se pomalu oživuje a za íná se jezdit dle jízdního ádu.

Za p evozu v z z Nového Ji ína do Liberce sesko ilo v jistebnickém lesíku asi 7 v z , mezi nimi 2 stude áci. O jednom už byla zmínka, druhý byl Milan Kr má , který byl odsouzen pro pad lání propustky na 5 m síc . Protože bylo pravd podobné, že se zdržují ve vesnici, byly zesíleny hlídky domobrany, etnictva a voják , kte í hlídali své vozy. Tak mohl no ní chodec potkatí trojí hlídku. Ve er se s novými leny konala zkouška uzavírání protitankových p ekážek.

11. února

Odpoledne odjela místní posádka trénu do Hati na Hlu ínsku. Dopoledne odvezli velikým nákladním autem sedm nejslabších koní, kte í nebyli cesty schopní. Jiné nemocné kon , které N mci pochytili cestou na Ukrajin , vedli vojáci, vlastn to byli oble ení Rusové.

Po odchodu voják m li v n kterých domácnostech t žkou práci s vyhlazováním vší, které zanechali vojáci v pe inách. Ve er také odjeli vyst hovalci, kte í nedávno p íjeli z Bartošovic. Škola pak z stala op t prázdná.

12. února

Za alo se s kácením strom podél potoka. D evo m lo sloužit k výrob d evoplynu pro vojenská auta. I panští káčeli u mlýna stromy, které tu ješt zbyly.

Ve Volkssturmu má velké slovo pov stný bláznivý správce. íká: Takoví ty i chlapi jako já ubráníme d dinu p ed bolševiky. M l-li takový lov k rozhodující vliv, pak nebylo divu, že obranu vesnice p ipravili takto:

1. na Bravantském kopci zákopy pro kulometry
2. ve vesnici p ekážky z polských žeb in maskované proutím
3. naložení plného vozu kamením, který hodlali pustit z kope ka, až pojedje ruský tank (to byl vrchol!)

4. umíst ní kulomet na k ižovatce u brány

Ty žeb iny a ten v z kamení byl jen na smích!

Dodatek o místní posádce: P ed odjezdem zast elili dva nevylé itelné kon . P ed polednem p išlo s postem p t ruských zajatc z vagonky, ti kon od eli, roz tvrtili a maso odvezli pro ruský zajatecký tábor v Butovicích. Pošlé kon házeli do rybník , kde je ohlodávalo stovky vran.

13. února

Padl Buda (Budín), ást hlavního m sta Ma arska. U kasárny se staví nová protitanková p ekážka. Do obecné školy p ivezli vyst hovalce z Bílska, kte í byli ubytováni v Bravanticích, bylo jich 180.

14. února

Ze školy odjeli autobusy noví vyst hovalci. Z obecné školy se stává Durchgangslager, což nijak nep ispívá dobrému stavu školy.

Kanonáda ožívá a zdá se nám bližší. N mci už také kone n mluví o konci války, avšak o porážce necht jí slyšet. Byl znovu vypraven vlak N mc z našeho okolí.

15. února

V era jsme si za ídili zhruba jednu t ídu, ale dnes ji musíme op t vyklízet pro vyst hovalce. Tak nám nezbylo nic jiného, než jít do hospody, kde chořovaly eské d ti dvakrát týdn pro úkoly, které jim u itelé zadávali. I toto trvalo jen pár týdn , než se tam nast hoval lazaret.

18.–19. února

Od rána do ve era bylo slyšet kanonádu. Ta n kterou chvíli splynula v úplné hu ení. Letecká innost je zvýšená. N meckých letadel vídáváme denn asi deset, a koli jsme nedaleko fronty. Kde je ta pyšná n mecká Luftwaffe! Po dráze projelo nákladní vojenské auto a to táhlo dva nákladní železni ní vozy.

Od 16. února je hlídána tra vojskem. Deseti lenná posádka s feldveblem je ubytována na dolním konci v uzavřeném hostinci paní B. Gromanové. Službu na trati ze Studénky do Jistebníku konají starší dva vojáci, ve kterých chodí po domech prosit o trochu jídla.

18.–24. února

V tomto týdnu byl poměrně klid. Připravovalo se k nové ofenzivě. 20. února byly po vypuštění světelných raket bombardovány Vítkovice. V tísňovém hluku než samotné bombardování způsobila „flaka“ – protidivoká děla. Až u nás se otáčila okna. V noci opět druhé bylo bombardování opakováno, ale jen několik letadly. Přes druhý den ve kterém bylo bombardováno několik sovětskými letadly se azovými nádraží v Polance, pumy však padaly mimo.

Tento týden jsme byli v obci sami bez vojska a bez vyšetřovatelů. A jak nám bylo dobře. Zvláště trochu si vydechli obyvatelé bydlící podél okresní silnice. Po skončení týdne zhoršilo, což se také projevovalo na činnosti na frontě, kde byly pouze místní boje o zlepšení pozic pro zahájení příchů ofenzivy.

23. února

Turecko konečně vypovědělo válku Německu a Rakousku. Vzdala se obklíčena Poznaň.

Do osvobozených Košic přijela československá vláda. Poslední vlak z kraje s evakuovanými dětmi odjel dnes. Vlakem se vozily narychlo posbírané potraviny v otevřených vozech do vnitrozemí. Vozil se cukr, mouka, obilí, apod.

V tomto roce je rozsah novin velmi omezen. Číslo novin byla zastavena, takže zbývají dva české časopisy, je to deník Telegraf, který vychází v Ostravě a český deník, určený pro nasazené vojsko v Itálii.

24. února

V neděli byl proveden dosud největší sovětský nálet na Ostravsko. Nálet začal asi o půl osmé ve kterém shozením asi 15 světelných raket, které ozářily celý Ostravský kraj. Brzy na to následovalo bombardování a hned se ozvala protiletectká obrana. Osvětlování trvalo několik minut a opakovalo se 6krát ve větších nebo menších rozměrech. Za výbuch bylo vidět velké záře okamžitého trvání. Bylo vidět také červené rakety. Poplach byl trouben všemi okolními továrnami a tytéž sirény hlásily o půl deváté ve kterém konec poplachu. Od nás to byla vskutku hrůzokrásná podívaná, která vylákala vždy z chalup všechno obyvatelstvo. Přes druhý den jsme slyšeli o škodách způsobených bombardováním, kterým nic málo utrpělo Těšínsko, a pokud vcelku to byla pouze výzvědná činnost o stavu fronty. Dnes bylo posláno několik chlapů kopat zákopy k Opavě.

27. února

Op 110. ve er kladli u nás na trati partyzáni nálož a byli p epadeni vojenskou hlídkou. Utéci už nešlo, proto použili lovecké pušky a revolveru a oba leny hlídky poranili. Podez ení padlo na naši vesnici a zdálo se, že se z toho vyvodí pro celou obec vážné d sledky, ale našť stí etníci zjistili, že stopy vedou do Pet valdíku, který proto prožil d kladnou prohlídku. Byl také v podez ení Lad. Knop a s ním uteklý v ze z Košatky.

V týdnu od 20. do 28. února udály se také na západ velké zm ny. Padla m sta M. Gladbach, Trier, Orefeld. Bombardování N mecka je nelítostné. Berlín byl v týdnu napaden letecky 10krát.

1. b ezna

V Ostrav byla panika; u Rütgerse vybuchl kotel a už let la poplašná zpráva, že tam jsou Rusové. Proto poslali d lníky n kterých závod dom , horníky nechali v šachtách po no ní sm n a nové tam také nechali sfárat. Vše se brzy vysv tlilo a nebylo z toho nic!

3. b ezna

Cena pen z z eteln padá. Pohozené mince nikdo již nezvedne. S ítání prasat

a slepic provádí jí pouze eši, neb soukmenovci jsou jinak plně zaměstnání, hlavně balením. Ve vyživovacím období v březnu byl snížen podíl chleba na osobu o 1 kg, poživatin z podíl kg na 1/4 kg, másla o 1/8 kg. Bylo to snížení velmi citelné, vezmeme-li v úvahu, že se toto období zeti týdně prodloužilo o celý týden. Projevuje se nedostatek uhlí, proto se šetří topivem, jak jen možno. A na druhé straně vidíme gigantické snížení. Evakuují se zásoby cukru, mouky, obilí, evakuuje se dobytek, vše v otevřených vozech, do nichž nemilosrdně přší a hodnoty se ní í. Dobytek ve vozech nebyl po několik dní vůbec krměn a vagony jsou jím úplně ohryzeny. Vyživovací situace je stále svízelnější. Je nedostatek obilovin a brambor a v důsledku toho je zakázán letos chov hus, kachen a krůt.

Stále se vyšetřuje gestapem a četnictvem útok na vojenskou hlídku. Vedoucí strážě byl úspěšně operován. V souvislosti s touto sabotáží byla vyšetřována rodina hajného Jahna a službu konající železniční hlídka Josef Rusek. Ten se jim zdál podezřelý, že přesně v kilometru udal, kde se pokus sabotáže udál. V cíle se vysvětlila, když dotyčný povídá, že vykonává službu celá léta v tomto úseku. Za toto přepadení chystaly se represálie v Petvaldíku, Košatce a Studénce, kde se mělo zastavit po 10 mladíků. Vyšetřující orgány od tohoto úmyslu upustily, když neměly hmatatelných důkazů a ranění vojáci vyzdraveli.”

Kronikář Karel Bainer nebyl jediný, kdo popsal události kolem roku 1945 ve Studénce. Také sbor hasičů hodnotil a zapisoval důležité informace a dění nejen v období 2. světové války. Přepis jejich paměti nabízí jiný pohled na události mezi roky 1943 a 1945:

„1943

16. července 1943 shořely na nádraží dva vagony slámy. V tomto roce byl pro sbor zakoupen posunovací pojízdný žebřík. Pro sbor zakoupeno 50 m hadic se šroubením. Během okupace přistoupili do sboru členové, a to: Josef Dostal, Karel Mück, Jaroslav Škrobánek, Frant. Grohmann, Boh. Novák, Frant. Kunček, Jaroslav Dolejší. Všichni ti členové byli přijati za členy, poněvadž s nadšením hodlají spolupracovat i pomocí svým bližním.

1944

Rok 1944 je ve znamení německého ústupu na všech frontách. 28. 3. 1944 doprovodil sbor k výměně odpočinku svého dlouholetého člena Františka Holaně. 19. Aby sboru zachráněn byl benzín a hadice, kteréžto spolkové věci měly být odevzdány na obecní úřad, byly tajně ze zbrojírny velitelem Richardem Richterem a Jindřichem Knoppem odneseny a v jeho zahradě pod lískovým keřem do země zakopány.”

„9. b ezna

Za alo se s úpravou našeho letišť , na n mž po n kolik hodin pracovalo asi 15 vlastenc (to byli ruští ukrajinští zajatci, kte í se dali k N mc m), na ež p ijela vojenská komise, která uznala letišť za neschopné. Práce se zastavily a Stude áci si oddychli, nebo všichni dob e v d li, co znamená blízkost letišť .

V celém okolí se cvi í N mci zacházet pancé ovou p stí a tak slyšíme st elbu neustále. Mimo toho kanonáda z fronty hu í od rána do ve era. Letecká innost je jen slabá. U rolníka Volného Jaroslava nastala exploze p i p epalování lihu. O život nep išel nikdo.

Na západ byl p ekro en Rýn mezi Bonnem a Koblenzem. Celá západní fronta je v pohybu, padl Kolín, Stargard, Pomo any byly rozd leny, západní val prolomen; na Slovensku byl dobyt Liptovský Sv. Mikuláš, Bánská Štiavnica aj.

V prvém týdnu b ezna byla velká partyzánská innost na trati Hranice-Ostrava. Sabotážní iny byly provedeny ve Studénce 2krát, v Pust jov 1krát, v Suchdole a B lotín po 2krát (pokusy i skute né vyhození trati). Nejv tší exploze byla u B lotína, kde se p evrhlo 15 voz . Daleko v tší akce byla provád na na trati Hranice-Valašské Mezi í í.

13. b ezna

Na T šínsku op t probíhala d lost elecká innost.

15. b ezna

V Butovicích za íná ordinovat po oblíbeném zv roléka i Markovi nový zv roléka . Bílovecká nemocnice se st huje na Severní Moravu.

Do 15. b ezna bylo v panském dvo e 10 voják s 10 ko mi, kte í náleželi jednotce ležící v Polance.

Transporty evakuovaných d tí neustávají. Všude hrozí n meckým rodi m, že kdo d tí nepošle pry , nedostane potravinových lístk .

Po odchodu obvodního léka e dr. Merty do Ostravy v roce 1939, nastoupil na jeho místo kunvaldský rodák dr. Hildebrant se svým bratrem, který provozoval v léka ském dom zuba skou praxi. Když oba narukovali, p išel mladi ký léka dr. Müller. I ten se dlouho neoh ál a narukoval. Pak pro nedostatek léka byla Studénka p id lena do Butovic, a to léka i dr. Lenertovi, nacistovi SS. Když i ten odešel na vojnu, byl tam dosazen dr. Wolf, o n mž nacisté íkali, že je duševn nemocen, ili blázen, a to jedin proto, že nešel s nimi. Byl to vyložený protinacista a kde mohl, živil nenávist proti nacist m. Ženu m l ešku z Prahy. Ve Studénce u ech byl jako doma, v Butovicích však na indexu. Na ned li dojížd l za rodinou do Javorníku, kde z stal i n kolik dní. Tak se stalo, že v obci nebylo déle léka e. V té dob d lal ob an m platné služby místní medik Eduard Urbánek.

Za p íznivých pov rnostních podmínek bylo slyšet nebývalou kanonádu na

T šínsku a po celý den byla zvýšená letecká innost. V B lé u Ostravy šel poh ebni pr vod, když byl práv trouben nálet. Nezbylo všem nic jiného, nežli se ukrýt, takže na cest z stal nebožtík sám. V Krnov bylo bombardováno nádraží.

Když se množily deserce z n mecké armády, bylo vyhlášeno pro vojáky stanné právo. Stanný soud zasedá v Opav ; ten odsuzuje k smrti nebo p edává jinému soudu. Tak bylo zast eleno mnoho voják na opavském sokolském stadionu a v ciheln v Novém Ji ín .

16. b ezna

Bylo definitivn skon eno vyu ování sou asn v p ti okresech opavského kraje: Opava-venkov, m sta Krnov, Frývaldov, Bílovec a Nový Ji ín. Zastavení vyu ování bylo pro blížící se frontu a asté letecké nálety. U itelé si mohli volit zam stnání; jen t m, kte í si je nenašli sami, najde pracovní ú ad i v jiném okrese.

Za dnešního náletu od 7–8 hodin ve er byl osv tlen náš kraj v ohromném tverci. Nejv tší sv telné padáky zá ily na T šínsku. Téhož ve era byla bombardována tra u Suchdolu a silnice palubními zbran mi.

V Bílovcu se zabil kluk výbuchem pancé ovy p sti, kterou ukradl voják m. Tentýž náboj utrl nohu vedoucímu domobrany v Životicích. V Suchdole vybuchl vagon s t askavinami.

Odvod koní se konal v d sledku leteckého nebezpe í v Ho ínkov uli ce. Odvedli jen 4 kon .

K náletu na Ostravu

Nejvíc ze Stude ák bydlících v Moravské Ostrav byla postižena rodina Rudolfa Ho ka, zam staného v kancelá i advokáta dr. Hampla, u n hož také bydlel. Tento d m úpln rozmetlo vzdušné ruské torpedo a celá jeho rodina ušla jen zázrakem smrti, protože byla ve sklep . Ob rodiny ztratily všechno a z stalo jim jen to, co m li na sob .

20. b ezna

Na západ padl Saarbrücken, Worms, Kaiserslautern. Náš kraj se denn víc a víc vylid uje. Soukmenovci našeho kraje se st hují na Zab ežsko na Severní Morav . Ve své naivnosti si myslí, že se tam schovají p ed sov tskými vojsky a nevidí nápor Kon vovy armády práv tímto sm rem.

Ve er byla vesnice a nádraží oza ována op t sov tskými letci, avšak bombardování nebylo. Na místním h bitov byla pochována uprchlice z íše, která zem ela ve vlaku.

21. b ezna

O prvé m jarním dnu jsme poh bili skute né jaro života a to svobodnou dívku

Ludmilu Kurekovou, ís. 53, která zemřela po operaci žaludku. Pohřben se opřel konal za manifestační ústí při neobvyklých okolnostech na hřbitvu. Smutek oběd doprovázela kanonáda nedaleké fronty u Ratiboře, která otřásla celou zemí.

Nastala evakuace Opavy a Krnova

V týdnu od 19. do 24. března objevovala se pravidelně po 1 sedmé večer sovětská výzvědná letadla a spouštěla na různých místech světelné rakety upevněné na padácích. Nejvíce trpěla Ostrava s okolím. Při náletech přišlo mnoho lidí o život a stovky raněných leželo v nemocnicích. V tomto týdnu houkají sirény ve dne i v noci.

22. března

Na Bravinně spadla bomba a poškodila několik domů. Palubními zbraněmi byl ostřelován šestý a devátý osobní ostravský vlak v Suchdole a Jeseníku za jízdy. Mezi zasaženými a mrtvými byl ostravský přednosta železniční stanice. Projíždějí vlaky s uprchlíky z Opavska, Krnovska, Hlučínska a od Nisy.

23. března

Padla Nisa, Hlubice, Osoblaha. Na západě probíhala hromadná evakuace do Rýna. Levý břeh byl vyklizen a dobyt. Slyšíme stěly a stěly. Narychlo dávají dohromady cvičení domobrany. Fosforové bomby zapálily hospodářství v Bartošovicích.

25. března

Kvůli nedohodě. Očekává se mohutný nápor na Moravskou bránu. Do městanské školy a nového zámku se stěhuje opavský vojenský lazaret. Hledají se byty pro důstojníky, lékaře, ošetřovatelky, vojáky, atd.

Ve večer sovětských letců poprvé pokřtili naši dělníci. A to jen proto, že dopoledne tatáž letadla sledovala stěhování lazaretu z Opavy do Studénky a večer pak, když stála u městanských 2 vojenská auta s kupou vojáků, pustila pumu a bum! Čtvrtina domu obchodníka M. Odrobiny byla v sutinách. V městanské a okolních domech rozbila všechna okna, mnohé byly vyraženy i s rámy a stěny poškozeny. Zabit nebyl nikdo, jen vážně zraněn byl 17letý mladík L. Vagner, který šel právě kolem městanských. Letci mimo toho ostřelovali ještě kulometem školu a nový zámek. Tento nálet dostatečně poučil obě strany, že je velmi nebezpečné za náletu vycházet z krytů.

26. března

Zase v tutéž hodinu nad námi krouží sovětské letce, kteří znovu stěhují kulomety. Dvě dny už je dnes liduprázdná. Po večerším pouštění jsou všichni

v krytech. Jen když se letadla pon kud vzdálila, vždy n kdo z krytu vyb hl, aby se podíval, zda n kde neho í fosforová bomba. U rolníka A. Figaly uhasili takovou na hnojišti. Na Kr má ov roli za humny vyhrabali asi 20 nevyst elených náboj z kulometu.

27. b ezna

Ve er každý op t s úzkostí o ekával stíha ky. A bylo se eho obávat. Zase p ilet li ve stejnou hodinu, kroužili, kroužili a slídili po své ko isti. V d li, že se do naší obce nast hovali vojáci, proto op t za ali st ílet z kulomet , spoušt li sv telné rakety na padácích, které ve vzduchu padaly šikmo dol a p itom jasn oza ovaly celé okolí. D dina p itom sv tle zá ila jako ve dne. Z kulomet vyst elovali těž zápalné st ely, jednou z nich byla zapálena Hanzelkova stodola, ís. 28, kde byl nyní usazen soukmenovec Schiffner, vedoucí místních rolník . Letci u stodoly zpozorovali kou ící vojáky, proto stodolu ost elovali a p itom ji zapálili. Hasit nebylo možno, pokud letci byli nad krajem, neb kulometry neustále št kaly. Našt stí bylo klidno a požár se nerozší il. Ve stodole uho eli 4 vojenští kon , 6 jich vojáci zachránili. Pod stodolou m l N mec kryt, z n hož se zav as jeho rodina zachránila. Došková st echa byla za dne sluncem vyh átá, a proto se lehce zapálila. Velký ohe ozá il celou d dinu.

28. b ezna

K ve eru se nast hovaly do naší vsi divizní pekárny a usadily se se svými obrovskými auty a p ív snými vozy na dolním konci obce. Lidé s hr zou ekali, kam se ty kolosy usadí, nebo byla opodstatn ná obava ze sov tských letc ve er. Vjeli skoro do každého dvora a p íkr ili se k chalupám. Co se stane, až si na n posvítí sov tská letadla? Snad pro nás št stí, když po šesté hodin za alo přšet a letci nep ilet li. A tak m li všichni ob ané klidnou noc. Ráno k velké naší radosti se celá pekárna hnula na další cestu do Životic. Vojáci z tohoto oddílu se chovali celkem slušn a nikde nedošlo k nep íjemnostem.

29. b ezna

Sotva v era odjeli peka i, už se valilo do obce motorizované d lost electvo a znovu se usadilo na dolním konci. Houfnice í s auty byly posazeny asi p l metru do zem a okolí se maskovalo. Avšak ani tohoto dne nebylo poplachu ani náletu.

Lazarety jsou dosud v zámku, ve školách a na sále hostince pana Gromana. Byla tu opera ka, vnit ní odd lení a lehce ran ní. Do lazaretu p ícházejí vojáci z nádraží bu p šky, nebo je vozí sem p ímo z fronty.

Po pádu Rybníku p ist hovalo se od tam jší d lní spole nosti do obce 30 horník s inženýry a pobyli n kolik dní v hostinci paní Bajnarové. Na Bravantském kopci se kopou stanovišt pro protiletadlová d la.

1943

10. července 1943 shoděly na nádraží dva vagony slámy.

V tomto roce byl pro sbor nakoupen posuvací pojízdný žebřík. Pro sbor nakoupeno 50 m hadic se sroubením.

Během obkupace přistoupili do sboru členové, a to: Josef Dostal, Stanislav Mlýk, Jaroslav Trudánky, Frant. Grohmann, Boh. Novák, Frant. Kluncík, Jaroslav Dolejší. Všichni tyto členové byli přijati za členy, poněvadž s nadšením hořlavě spolupracovali při své pomoci svým bližním.

1944.

Rok 1944 je ve znamení německého nástupu na všech frontách.

28. 3. 1944 doprovodil sbor k věčným odpočinku svého dlouholetého člena Františka Holaně věk 19.

Abý sboru nachránil byl benzín a hadice, kteréžto spolkové věci měly být odevzdány na občanské úřady, byly tajně v drobný velitelem Richardem Richterem a Jindřichem Šimovcem odneseny a v jeho nakradě pod listovním krytím do země odhozeny.

1945.

Rok 1945 začal u nás ruskou lednovou ofenzivou. Fronta se blížila do Slovenska a k osbovskému kraji. Naši občani s odvážlivostí sledují dobytí Václavy, Světlava, Klínkovce, Vysočiny a i o končím vesnici svádějí se uvnitřně boje, což nám dokazují neustálé dunění děl, ve dne vystupující okrasné sloupky dymu a v noci ohnivá záře dohřívajících vesnic.

2. května 1945 přichází na radu o vobození Studénky. Stávkou se také nástupem Rudé armády přes přemýšlivost ve Studénce, u nás Bravantský konec. Němci jsou rozbíhání a několik ústředních lidí, kocherů, a jiných. Od 8 do 14 hodin podnikla tu Rus letadlo s 1500 kg bombami, kteréžto se kulometra u letišti. Němci v ústředí nastupují v ústředí kaneji vesnice a nastávají se v ústředí v ústředí. Rudá armáda je pronásledují, nadobitně vítají všim občanskými Studénky. Škodě spali se jetiti puhoštěním. Dvoj po třech dnech se vracelují a do ústředí přezkoupuje se lidem jádro Rudé armády na ústředí.

Studínka byla válkou dosti poškozena. Celková věcná škoda na budovách byla odhadnuta na 3 1/2 milionů předválečných Kč.

Vypáleno a nad 50% poškozeno bylo 21 stavení, jinak u celkového počtu 560 čísel bylo na katastru obce poškozeno 298 budov.

Průských krovů bylo v obci Studínce 25.

25. 3. 1945 večer při nepřátelském náletu vyhořela stodola Marie Hanzelkové, čis. 37. Ohněm povstal od ržozemní nápalné bomby, která nasaáhla stodolu, ve které uhořeli dva koně německé armády. Statek ten byl na okupaci zabrán a přidělen Němci Schiltlerovi, který při náletu se ukryl ve sklepi pod stodolou. Jen rychlým upokorněním souseda vyvářel u nebezpečí radušením neb uhořením.

Při ústupu Němců koncem dubna a začátkem května unikali Němci do cholupe a počali pálit a vraždit bezbranné obyvatelstvo.

Činkráte přišel o život člen has. sboru dělník Jan Dostál a mimo něho ještě 14 místních civilních osob.

Ohněm zničeny byly:

Stodola rolníka Vilima Fabiana čis. 41.

Stodola Jindřicha Křemáře, čis. 249

Stodola a kůlna rolníka Jana Dostála čis. 69

Obytná budova s chlémy, kůlna a stodola Františka Dostála č. 82

Výměnek čis. 262 náležející selce Jolii Tígalové čis. 82

Stodola Josefa Jehmara čis. 92.

Lázeňská stodola statkáře Františka Jaroše čis. 230.

Střecha obytného stavení Josefa Dostála čis. 10.

Střecha obytného stavení Anny Dostála čis. 7.

Kůlna Rudolfa Langera čis. 233.

Střecha obytného stavení Josefa Bajnara čis. 153.

Stodola Přirény Běhmové čis. 157.

Střecha budovy Františky Chalutkové čis. 306.

Obytná budova a všechny vedlejší hospodářské budovy Karla Biktora č. 26

Střecha pro dělny a kůlna mátořiči Studínsko-Střamč. dráze u č. 180.

Čin tím, při nepřátelském náletu 25. března r. v. večer byla bombardována jednopatrová budova obchodníka Miroslava Čarobiny čis. 360

Došly zprávy, jak byla několikrát bombardována Opava; mnoho budov bylo při tom zapáleno, mezi nimi zemský dóm. Přišla též poplašná zpráva, že Rusové vnikli do Opavy.

Do tohoto rozruchu přišlo též nařízením, dle něhož se měly zabít do 1. dubna všechny husy, kachny, křavky a slepice, mimo ty, co už sedí na vejcích. Peřinové zabité dráčeky se má odevzdat Orf Baueru Führerovi. Po 1. dubnu se nezabítá dráčeky zabaví pro lazarety. Toto opatření bylo vydáno v důsledku naprostého nedostatku obilovin, kterým se dráčeky krmila. Nařízení však nikdo nebral vážně a zařídili se podle svého. Snad by je provedli do důsledku, nebýt ale ofensivy, která byla především.

Obdobně byly rozdány potravinové lístky na 3 týdny, které byly tentokrát velmi jednoduché, byl na nich pouze číselný označení druhu potravin.

31. března

Je před velikonočními a my stojíme před nejtěžší zkouškou, jakou kdy která generace prodělala před námi.

Bílá sobota! Do kostela proudí na Vzkříšení proudy lidí, aby poprosily Boha o posilu v příštích těžkých dnech. Před vchodem kostela byl zakázán a slavnost Vzkříšení zkrácena pro nebezpečí poplachu.

Tratí projely 4 vlaky s českými chlapci ze středních škol, kteří jeli kopat zákopy na Hlučínsko a Opavsko. Celé vozy byly i přes zákaz popsány českými hesly v obrovských rozměrech. Ostře eluje se dle Opava a Bohumín. Padl Ratibor a Kašer. Večer rozhodla sovětská letadla letáky pro německé vojáky; letáků byla plná dvanáct dní.

Novinka! Osobní vlaky jsou ode dneška doprovázeny dvěma ozbrojenými nákladními vozy, na nichž byla děla a kulomety.

Vlak jezdí velmi málo, asi 20 denně!

1. dubna

Od úasných ranních hodin bouří kanonáda a silné letectvo na celé naší frontě od Hlubčic až po Strumě.

V noci projíždí jí obcí skupiny vojska k frontě a raněné vozí z fronty do místního lazaretu.

V kostele římskokatolickém konala se poprvé německá vojenská mše se dvěma vojenskými kněžími. Večer došel další oddíl důstojnické divize Scharnhorst a byl ubytován v obci. Ani tohoto večera nebylo náletu. Vojáci se snaží brzy zdomácnit a navazují styky s obyvatelstvem za účelem výměny zboží. Potěbují něčeho, co by zahánělo myšlenky a představu blížící se katastrofy. Proto si vyměňují za samohonku vojenské deky, pláště, benzin a jiné. A už příštího večera se ozýval bujný zpěv hitlerůvků zpívajících studeneckou samohonkou.

2. dubna

Šmigrust byl chudobný a bez nálady. Po pádu Ratibo e m la místní posádka pohotovost k odjezdu. St huje se ratibo ský okres.

P ed polednem bylo pochováno na h bitov bez ceremonií 6 n meckých voják a l d stojník do jednoho hrobu v papírových pytlích bez bot. Prstýnky byly odebrány pro jejich rodiny. Padlé dovezli nákladním autem.

Odpoledne byl proveden souboj ruských letadel s n meckými. Výsledek toho byl, že poškozená n mecká stiha ka p istála v Albrechti kách, kde stála 14 dní.

Mezi místními d lost elci je švýcarský N mec, který byl u ech jako doma a to proto, že mohl otev en a nebojácn mluvit o situaci a informoval naše o stavu n mecké armády. Jiní vojáci m li strach mluvit. K incident m s vojáky nedošlo.

3. dubna

D lost elecká divize Scharnhorst odjela z vesnice v poledni vlakem ke Svinovu, protože na jízdu auty a tanky nem li benzin a oleje. Téhož dne dorazili do Krásného Pole. Už ve Svinov na nádraží n kolik voják zb hlo, nebo v eských d dinách dostali pat i né informace o kritické situaci. Ješt nebyli d lost elci pry a už se p ihнала z fronty na odpo inek kolona pancé ových aut. Vojáci byli rozd leni do chalup a auta postavena do dvor a maskována. D dina je plna vojska; jsou to ran ní, vojáci od pancé , vozy a vozy vyst hovalc od Ratibo e, kte í cht jí mermomocí z stat v obci. Dávali starostovi návrh, aby vyst hoval echy a oni by se na jejich míst usadili. Starosta to odmítl s poznámkou, že k tomuto zásahu je t eba dosti asu. Tak odjeli do Butovic a Pust jova. N kte í z t chto vyst hovalc si po ínali v chalupách podél okraje silnice drsn ji než samotní vojáci.

4. dubna

Vojáci od pancé spravují své stroje i zbran . S opravenými auty a tanky neustále projížd jí vesnicí. Za humny i polem zbran hned zkoušejí, takže je po celý den po d din hukotu a st elby jako na front . Auta jsou umíst na i ve dvorech za bíloveckou tratí. Vojáci si mezi jednotlivými sousedy odstranili ploty, aby nemuseli obcházet daleko. Kluci z celé d diny si p išli na své. Mohli o i nechat p i správkách r zných mašin, zbraní, ale hlavn p i st elb z pušek, z kulomet . Vojáci je brali do aut i pancé p i zkušebních jízdách.

Bombou poškozený Odrobin v d m ihned stavitel opravuje a všechna okna kol m š anky jsou zasklena. Ve er padla Bratislava zte í, Pieš any bez boje.

5. dubna

Je už vid t, že jsme blízko fronty. Po silnici proudí všecko možné ve dne a hlavn v noci. Není proto divu, že 'h r áci' závidí klidné noci 'd l ák m'. Jezdí

tam vojsko na frontu i od fronty, vystřelovali, trénovali, auto táhlo letadlo a velbloudi vezli na voze slámu. Tito velbloudi zůstali v obci na statku číslo 50 a stali se atrakcí celé dělniny. Velbloudi i jejich ošetřovatelé byli z Kavkazu, kde je Němci sebrali. Velkou veselost budil také uzavřený kočár vezoucí vojáky z fronty.

Z fronty opotřelí vozí padlé a pochovávají je na hromádkách. Zpeklaříše se vracejí chlapi, kteří tam byli posláni na práce ve válečném průmyslu. Jejich cesty zpátky bývaly hotovými odyseami. Odpoledne se otevřela divizní pekárna z Hradce do města.

Do panského dvora dovedli vojáci z Hlučína 280 černostrakatých krav, které pásávali denně na lukách. Denně z nich 30 zabíjejí pro frontu.

6. dubna

Oprava pancéřů a zbraní pokračuje. V cihelně se pilně cvičí ve střílení Volkssturm.

Když se ukázalo, že všichni lidé spěchají s polními pracemi, aby všechno bylo zasazeno, než půjde fronta.

V Košicích zasedá poprvé československá vláda. Sověti stanuli u Vídně. Proto dnes šel směr k Vídně 14 vojenských transportů na pomoc. Také silnicemi projely týmy směrtné autokolony.

Do města přivezli (tlačivě) navozili 6 vagonů mouky vojenskými auty. Na nádraží při ukládání rozdávali vojáci mouku dětem.

Vojenská auta dovážejí od nás na frontu jídlo svým jednotkám na Hlučínsko a nazpět přivážejí raněné i mrtvé.

U Příbora byl zastelen mečkový etník a v Drnholci dva vojáci, pravděpodobně partyzáni.

7. dubna

Vojsko jezdí neustále po silnici i železnici. Správka zbraní a pancéřů pokračuje a střílení proto stále neustále.

Večer byl malý poplach. Byla osvětlována místa daleko od nás. S našimi mečkovými vojáky nechodí naše dělničtá, až na malé výjimky („lepší“).

8. dubna

V noci projížděly vesnicí od fronty velké transporty. Byli jsme opět osvětlováni, ale střílení nebylo, a obec byla plná aut, pancéřů, autobusů apod. Poplach byl v 1 hodinu v noci a o 11.45 ráno.

Vojáci chodí z dlouhé chvíle střílet zbraň a hlavně ryby. Házejí do rybníků granáty a jimi zabitě a omráčené ryby chytají. Též se už začínají ztrácet husy a kačky. Je neděle a proto si vojáci vyjeli na velbloudech na projížďku vesnicí. Velbloudi si vykračovali docela sebevdoma, ale nejzajímavější byli při závodě

Obytný d m zni ený zásahem raketomet

a ve cvalu. Byla to pro velmi etné obecnstvo jedine ná podíváná!

V hliníku u cihelny upravovala si mládež po celé jaro fotbalové h íšt , které neoficiáln otev ela 7. dubna.

Do panského dvora dovedli op t asi 100 krav z Hlu ínska. Naše d dina m la odvésti 8. dubna 24 kus dobytka na vagon. Ten se však nep istavil a dobytek z stal doma. V noci byl malý poplach; osv tlování blíže fronty.

Konec s pivem. Opavský pivovar p estal va it. Voják m bylo v míst zakázáno chodit do hospod, aby je snad eši p íliš nezasv tili do jejich zoufalé situace.

Doprava je bídná. K osobním vlak m se p ipojují vojenské transporty s auty a tanky, nebo benzinu a oleje je tak málo. Tento nedostatek dostate n dokumentuje ú inek angloamerických nálet na N mecko.

Ran ní jsou denn dopravováni z fronty malým vlá kem o dvou osobních vozech. P ístavní m sto Královec – chloubu n meckého námo nictva – se vzdalo 92 tisíci vojska.

9. dubna

Op t byli poh bení vojáci z fronty, jeden z nich bez hlavy. Odpoledne v 1 hodinu byla zapálena ve Svinov stodola, vedle níž bylo skladišt st eliva.

Proto musili všichni okolní občané odnášet stělivě do bezpečí. Večer odjel pancéřový oddíl. Zůstali zde ještě ranění a část trénu s velbloudy.

11. dubna

Dopoledne projelo několik povozů ze Slovenska, neb evakuace německého vojska Jablunkovským průsmykem pokračuje. Na západě se také hroutí celá západní fronta.

12. dubna

Těž je dosud v místě divizní pekárna. Mouku mají v tlocvíně, v šatně, na schodech a ve třídách. Pekařská dílna je v tlocvíně a v šatně; chléb pečou v pěti parních pecích, umístěných pod balkonem na nádvoří mezi šanky. Vojáci pracují v pekárně na 3 směny. Za jedné směny upečou 750 komisárek. Už odvezli dvakrát po těchto vagonech chleba do Štítiny u Opavy, odkud to rozváželi kolejemi do předních linií. Příslušné autobusy mají stát za humny na malé straně dokonale maskovány a kola (pneumatiky) chráněna kameny před prostřelením. Obrovské autobusy byly světových značek (americké, francouzské, ruské). Koně od pekárny bývají i s vojáky používány na polní práce tím, kdo o ně požádá.

13. dubna

Padla Vídeň a Hodonín. Po několik dní se nakládaly vojenské transporty na místním nádraží, kde pro tyto účely byla postavena nová rampa. Transporty se sjížděly směrem od Příbora (ze Slovenska) i od Bílovce a odjížděly na Moravu. Nádraží bylo stále plné vojskem a mnohé oddíly čekaly na naložení celý den.

V noci projížděly opět nové velké transporty ke frontě. Do starého zámku, kavárny a vily sl. Šerkové se nastěhovala německá poštovní služba.

14. dubna

V panském dvoře se denně poráží dobytek pro frontu. V železniční dopravě byly vypuštěny další osobní vlaky. Ranění vojáci z lazaretu navazují styky s obyvatelstvem, aby si mohli požádat o situaci, protože sami k sobě nemají důvěry.

15. dubna

V neděli od 3. hodiny v noci bylo slyšet palbu na celé frontě, která trvala do odpoledne. Večer nad námi proletělo 8 těžkých sovětských bombardérů.

Do lazaretu dovezli 100 raněných. Rolníci mohli schůzku, na níž jim bylo sděleno, že při evakuaci musí každý vzít zásoby a pojedou do Uničova na Severní Moravě. Kdo by se zdráhal odjet, tomu se odeberou koně i zásoby.

16. dubna

Opět v noci byla zahájena kanonáda, doprovázená bombardováním a trvala celý den.

Poprvé jsme viděli od fronty zvedat se sloupy dýmu, hořely to hlušínské a díný Bolatice, Štěpánkovice aj. Letadla po celý den bombardovala frontu vlna za vlnou.

Do zámku opět dovezli 80 raniců, některé vlakem, jiné auty. Týden před velikonoceci předest hovalo se k nám představenství říšských drah z Oppeln a umístilo se v budově Studensko-Štramberské dráhy. Protože si naši železníáci i tchto pozlacených pánů nevěšimali, vydali rozkaz o povinném pozdravu Heil Hitler všem nadřízeným.

17. dubna

Kanonáda se blíží, odpoledne byla nejsilnější, v noci poněkud polevila. Večer byly osvětleny Butovice i Studénka, bomby padaly směrem k Fulneku. V noci dopadly i u nás světelné bomby, ale nevybuchly. Jedna byla nalezena za cihelnou, druhá na malé straně i s padákem.

Naši občané si houfně kopou kryty a schovávají zásoby. Na poli se pospíchají, aby byly práce ukončeny, hlavně zaseto a brambory zasazeny.

20. dubna

Měl být svátek Führera, ale po svátku ani památky. V rozkaze v předvečer mluvil dr. Goebels. Skoro ráno se nastěhovalo do díný asi 300 koní z kóšského lazaretu. Koně byly umístěny ve státcích na dolním konci díný. Pěšáci šli ve stavu velmi ubohém. Souhlas s nimi přijelo několik vozů Hlušínského Záběhu. Byli ubytováni v čís. 53, 52 a 54. Válka jim zničila všechnu majetek.

Byly bombardovány Kyjovice, kde hořelo 9 státek. Odpoledne dovedli z Polanky a Klimkovic polovinu tamějšího stavu dobytka a umístili jej v panském dvoře. Večer, když krávy nebyly dobře hlídány, daly se na zpáteční cestu. Pěšáci dne pak hledali krávy po lukách u Setiny. Poprvé už v tšina dlník z Vítkovic nenastoupila práci a zůstala doma.

Padly vesnice Smolkov, Komárov, Chabíov, Suché Lazce. Obsazen byl Norimburk. Správce mlýna nacista Berner narukoval k dlostelectvu. Po něm vede správu mlýna správce rybníček Stratil. Z našeho mlýna vozí také mouku pro divisní pekárnu. Občané pokračují v kopání krytů v zahradách, na polích i loukách.

21. dubna

Vera předihnané krávy byly odehnány do Bílovce. Několik našich chlapců muselo pomáhat hnat. Tam se nahromadilo tolik dobytka, že slabší museli

porážet na nám stí. Kanonáda je slabší, pouze v 10 hodin na chvíli oživla. Odpoledne byl vyklizen Rudyšvald u Bohumína.

Ráno projíždí li v menších skupinách vystřelovací oddíl z Pustkovce. V Ostravě už vojsko převzalo železnice.

Ráno bylo zastaveno 5 koní z konického lazaretu. Jestliže přecházející lazaret to posílal do rybníků, tak tentokrát již maso z koní vařili pro Ukrajince. Dnes kvůli skladování kvašou i pomleté syrové konické maso s cibulí.

K večeru hledají na horním konci byty pro tankisty (v dřevěných dírkách), poněvadž sem má přejít správkárna tanků. Několik chlapců bylo posláno evakuovat Břilovec.

22. dubna

Odpoledních hodin duní děla. Odpoledne projíždí obcí směrem ke frontě trénkem. Druhé hodiny, pak opět kolona aut, která se vyložila z vlaku na našem nádraží. Sotva auta odjela, už přiletěly na ně dvě vlny sovětských letadel a bombardovaly nás kde na horkách. Bombardování na frontě přilákalo na Bravantský kopec a za humnětné naše obyvatele, aby tuto akci z dálky pozorovali. Bylo zřejmé vidět protiletectkou obranu a obrovské mraky dýmu. Tehdy velmi utrpěly Dobroslavice.

K večeru projela auta s raněnými z fronty. Další dělníci byli posláni evakuovat obchody v Břilovci. Dosud dostaneme koupit v našich obchodech na lístky všechno. K večeru znovu přiblížili do panského dvora velké stádo krav.

23. dubna

V noci dostala správa místního lazaretu rozkaz vyklidit všechny budovy do 6 hodin večer. Všeobecně se mluvilo, že tu budou Rusové v několika dnech. Bylo to zřejmé, jaká nervosita panovala na silnicích.

Lidé horečně kopou v zemi a ukrývají v bednách šatstvo a potraviny. Ráno se prodávaly na Dvořáku ovce, a to: malé za 40 RM, větší za 100 RM. Kupovali je pouze češi, protože chtěli mít něco připraveného na vítězství. Byly na dražku a mnozí je kupovali po těch kusech. Lidé se tím také chtěli zbavovat marek, protože věděli, že pozbudou ceny.

Večer projelo několik vojenských transportů ke frontě, od fronty jezdili vystřelovací oddíl z Hlučína. Češi z Opavska vyprávějí, že je těžko ve sklepích za bombardování vydržet. Přesobí to strašně na nervy.

Padla Opava. K večeru byly bombardovány vesnice u Hlučína a Háje. Opět je vidět sloupky dýmu. Po celý týden je mimořádně chladno, že kvetoucí třešně omrzly.

24. dubna

Po odjezdu nemocnice odjíždí dnes konický lazaret směrem k Fulneku. Rozkaz

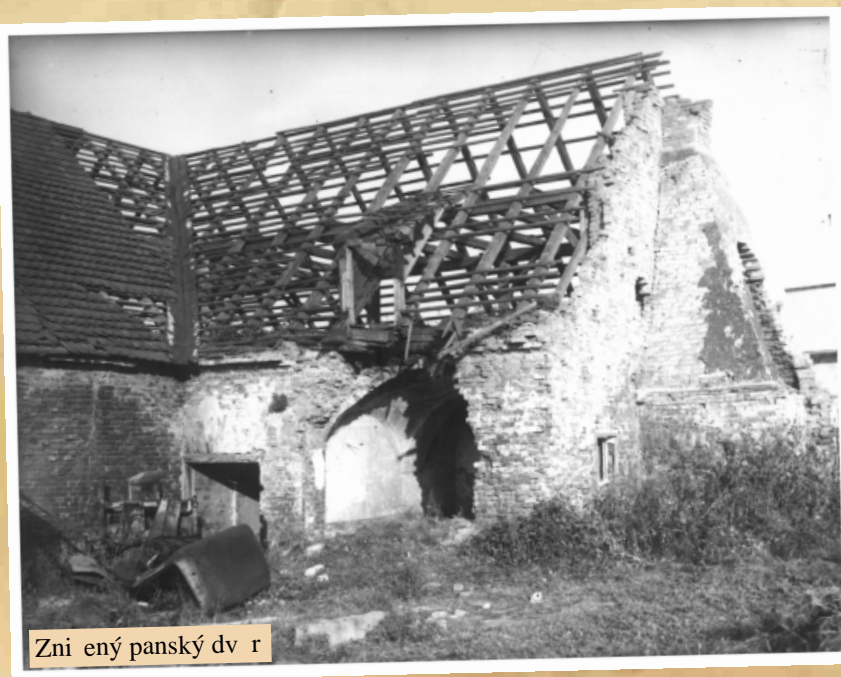
p išel náhle a za 2 hodiny byly kon pry . Tento transport byl brzy napaden letectvem, p i emž se vojáci áste n rozutekli. Po odjezdu lazaretu se st huje do obecné školy a zámku hlavní polní obvazišt (Hauptverbandplatz). Ran ní se sem dopravují stále ještě vlá kem, jsou ukládáni v ekárnách, odkud je vozí na obvazišt povozy.

25. dubna

Skoro ráno p ijely do vesnice kolony pancé ových jednotek a ekaly na naložení. Vojsko z naší fronty odjíždí sm rem k Brnu, kde Rusové prolomili frontu.

Dosud jsme informováni do všech podrobností rozhlasem z Londýna a Moskvy. Po výzv sl. vlády k našemu lidu, je obava z povstání. Proto má domobrana neustále pohotovost. Nejv tší strach mají z parašutist .

Byl jmenován velitel naší obce. Je to etnický poru ík, jeho prvním rozhodnutím bylo kopat zákopy v oblouku kol vesnice na severní stran p 1 km od obce. Zákopy byly pro 2 vojáky a sm ovaly od prost edního rybníka na Bravantský kopec, kol pov trníka k bílovecké trati. K této práci bylo vybráno 40 mladík , za n ž ru ili 4 eští u itelé. T ídní u itel K. Figala, J. Kameník, K. Binar a K. Hon. Tyto mladíky pozval k sob velitel do obecního domu pro léka e, kde jim d razn p ipomenul, co je eká, nebude-li to ud láno. Zákopy byly 140 cm hluboké, 90 cm široké a 140 cm dlouhé. U Mošnova bylo uvedeno v innost nové letišt , kde po mnoho týdn pracovali etní obyvatelé z okolních obcí.

Zni ený panský dv r

26. bubna

Znovu se od fronty valí pancéřové tanky na naložení. Dnes jim čekala sada od nádraží až k dlnickému domu.

ty i družstva chlapců s užiteli kope 77 zákopů, které musí být hotovy za 2 dny. Nikomu nepřijde, že by mohli být ostřelováni. Vojáci, kteří mají na zadních kopcích cvičení ve střílně na ostro, vzali si na mušku právě tyto pracující. Štěstí, že bylo už hotovo několik zákopů, do nichž se schovali. Jedna kulka dopadla do dlniny v čís. 51, rozbila okno a zaryla se do skříně. Když družstva byla s prací téměř hotova, šla se podívat na Bravantský kopec na blížící se frontu. V tom je však překvapila vlna sovětských bombardérů, která je pokřídla střílnou palubních zbraní. Jak jim přišly vhodné vykopané zákopy. Pak už nikdo nebyl zůstav.

Po celý den byla velká letecká činnost skoro už za humny. Útvary byly po 9 letadlech a lítaly vlna za vlnou. Jejich výsledky jsme viděli ve sloupech dýmu. Tohle naše slezské dlnky, jednou to byla Poruba, jindy Krásné Pole, Velká Polom aj. Velká mračna se valí od fronty po celé dny. Lidé se doma neudrží a za humny často pozorují tuto hrůzu.

27. dubna

Oplovní přijel do vesnice trén střílnou v počtu asi 200 vozů a všechno se usadilo na dolním konci obce. V ní kterým dvojem až 10 vozů. Koně jako u předcházejících útvarů obsluhovali Ukrajinci (germanofili), kteří se však mezi naším lidem cítili jako doma.

Ubyvatelé často našim lidem vytýkali, že ustupující mecké armády nechceme niho poskytnout, zatím co Rusy bychom vítali s otevřenou náručí. Říkali však: No, počkejte, bolševici vám to ukáží, dají vám pušky a poženou vás před sebou. Však si ještě na Němce kolikrát vzpomenete. Na takové věci však nikdo nedbal.

Vojáci z fronty byli tak unaveni, že spali, kam sedli. Příchodem nového vojska nastal na vesnici klidný ruch.

Dopoledne byly letectvem napadeny Bravantice a Albrechtice, shodili na ně vzdušná torpéda.

Letadla vlna za vlnou klestila cestu postupující armády na Svinov. Špičky už dnes dorazily do Poruby, kde byl těžký nálet, za nímhož vyhořela Blažejova továrna. I svinovské nádraží bylo zasaženo. Trať do Svinova už byla přerušena a tak vlaky jezdí jen do Polanky. Proto dlníci, dosud pracující, přišli odpoledne z Ostravy přes Vítkovice přesky domů. Večer byl zahájen opět provoz do Svinova.

Ustupující mecké vojsko se stále valí silnicí i vlakem. Velitel obce nebyl s vykopanými zákopy naprosto spokojen, proto k sobě znovu povolal velitele družstev, aby jim ukázal své mínění. Maskování je naprosto nedokonalé, protože sově-

letci je zahlédli a fotografovali. Rozkázal znovu s družstvy nastoupit a dokonale zákopy trávnickem maskovat.

28. dubna

Noc byla klidná a tak se všichni obyvatelé spánkem posilnili pro nastávající těžké dny.

Celé naše okolí je letectvem napadáno, hoří jedna dleň po druhé a my se stále obáváme, že nás potká totéž. Vojákům došlým z Poruby spálil ohně 10 koní a mnoho popálil. Ty zastřelili a snědli.

V místním obvazišti denně umírají těžce ranění. U pohřbívání pro nebezpečí strelby kromě našeho pana faráře není nikdo.

Do Dvořiska došlo z Polanky 207 Slováků z Prešovska, které vzali Němci s sebou na opevnovací práce. Byli už 7 měsíců na cestě. Vedlo je 13 Němců. V našich chalupách se cítili jako doma. Však je naši také pátelsky přijali.

29. dubna

Německá letadla z mošnovského letiště nesměle dorážejí na frontu, ale před soubojem utíkají. Vylétají, až sovětských letadel není na obzoru.

Dopoledne ostřelovala sovětská letadla projíždějící trénu u hostince E. Bajnarové.

Správce velkostatku velkomožnost povolil lidem, kterým byla parcela přidána vzata, aby si ji sami obdělali a zasedli.

Jsme ve frontě, proto ani v rádiu už nehlásí poplach. Dnes bylo poškozeno elektrické vedení u Svinova vedoucí z terebovské elektrárny, a proto jsme odev dneška poprvé za války beze světla a také poprvé bez rozhlasových zpráv ze zahraničí. Tohoto jsme postrádali víc, než světla. A tak pokračovalo zase na krystalky.”

Kronika hasičů :

„1945

Rok 1945 začal u nás ruskou lednovou ofensivou. Fronta se blížila do Slezska a k ostravskému kraji. Naši občané s dychtivostí sledují dobytí Ostravy, Svinova, Klimkovic, Opavy, a že o každou vesnici svádějí se urputné boje, což nám dokazuje neustálé dunění děl, ve dne vystupující ohromné sloupy dýmu a v noci ohnivá záře dobývaných vesnic.

2. května 1945

Přichází na řadu osvobození Studénky. Stává se tak nástupem Rudé armády přes nejvyšší místo ve Studénce přes „Bravantský kopec“. Němci jsou zakopáni

v n kolika liniích a hájí kopec úporn . Od 8 do 14 hodin podniká tu Rudé lectvo 15 leteckých nálet s bombardováním a kulometnou palbou.

N mci v šíleném ústupu opoušt jí kopec i vesnici a zastavují se až za ekou Odrou. Rudoarm jci je pronásledují, radostn vítáni vším ob anstvem Studénky. Každý snaží se je uctíti pohošt ním. Boj po t ech dnech se vzdaluje a do týdne p eskupuje se hlavní jádro Rudé armády za Odru.

Studénka byla válkou dosti poškozena. Celková v cná škoda na budovách byla odhadnuta na t i a p 1 milion p edvále ných K .

Vypáleno a nad 50 % poškozeno bylo 21 stavení, jinak z celkového po tu 560 ísel bylo na katastru obce poškozeno 298 budov. Ruských hrob bylo v obci Studénce 25.

25. 3. 1945 ve er p i nep átelském náletu vyho ela stodola Marie Hanzelkové ís. 29. Ohe povstal od zhrozené zápalné bomby, která zasáhla stodolu, ve které uho eli dva kon n mecké armády. Statek ten byl za okupace zabrán a p id len N mci Schiftnerovi, který p ed náletem se ukryl ve sklep pod stodolou. Jen rychlým upozorn ním souseda vyvázl z nebezpe í zadušením neb uho ením.

P i ústupu N mc koncem dubna a za átkem kv tna vnikli N mci do chalup a po ali pálit a vraždit bezbranné obyvatelstvo. Tenkrát p íšel o život len hasi ského sboru d lník Jan Dostál a mimo n ho 14 místních civilních osob.

Ohn m zni eny byly:

Stodola rolníka Viléma Fabiana ís. 41, Stodola Jind icha Kr má e ís. 249, Stodola a k lna rolníka Jana Dostála ís. 69, Obytná budova s chlévy, k lna a stodola Františka Dostála . 73, Vým nek ís. 262 náležející selce Žofii Figalové ís. 82, Stodola Josefa Gelnara ís. 92, ást stodol statká e Františka Jaroše ís. 230, St echa obytného stavení Josefa Dostála ís. 10, St echa obytného stavení Arnošta Dostála ís. 9, K lna Rudolfa Langra ís. 233, St echa obytného stavení Josefa Bajnara ís. 153, Stodola R ženy Böhmové ís. 157, St echa budovy Františky Galatíkové ís. 306, Obytná budova a všechny vedlejší hospodá ské budovy Karla Richtera ís. 208, St echa prádelny a k len náležející Studénsko-Stramb. dráze u . 180. P ed tím, p i nep átelském náletu 25. b ezna t. r. ve er, byla bombardována jednopatrová budova obchodníka Miroslava Odrobiny ís. 360.”

Bylo dobře, že jich bylo v den hned několik, že zprávy přece nějaké byly.

Po celou noc projížděly transporty trénu, za nimi zase vystřelovali, velká stáda krav a zasažené vojsko od fronty. Ústup! Ta kdysi pyšná armáda ustupuje jako Napoleon z Ruska! Z toho jsme měli radost.

Od rána opět bombardují Rusové ve vlnách ustupující Němce u Svinova. Opět požáry ve Svinově, Polance, Jistebníku, Olbramicích a Bravanticích. Všichni za humny s pohnutím pozorujeme tyto požáry.

Polní obvaziště v obecné škole nestačí zvládat pád raněných. V místnostech není místa, proto se kladou na půdu. Lehké raněné posílají do Val. Meziříčí.

Večer projela auta z fronty a táhla několik tanků, které neměly benzin. Naši chlapi už nechodí do práce, neb jim v tom vydatně pomáhá dr. Wolf z Butovic.

Pro nedostatek uhlí a proudu byly zastaveny okolní továrny. Dnes jel vlak jen do Jistebníku. Večer byl poslán trén narychlo k evakuaci Jistebníku.

Prožíváme noc u fronty. Po vícešesti silném bombardování nastal ústup celé fronty. V noci mimo Jistebníku evakovali vojáci Albrechtice a Bravantice. Zavezli je za Pustýšov.

30. dubna

Od fronty se neustále valí vojsko. V noci k nám přijela k trati na dolní konec tyti protiletěcká díla a za Královými humny tyti polní díla. Ráno pak se kvapem stahuje místní polní obvaziště do Kunvaldu a dnes konečně také divišovské pekárny.

Však vojáci také říkali: Až my už pojedeme, to bude zlé.auta se valí od fronty, jedno táhne za sebou 5–6 osobních.

Kanonáda je úplně za humny: u Bílovce, Jistebníku, Bravantice. V poledne ustála. Slováci odcházejí ze Dvořáka přesky pod ochranou bajonetů. Tak vypadají obě ané spojeneckého slovenského státu!

Kolují zprávy o konci války. Že by se ukončila před branami Studénky? Zasloužili bychom si té milosti? Zákopy vykopané kolem díny jsou plny vody.

Volkssturmani hlídají uzávěry ve vesnici. Velitel obce přišel opět na myšlenku, že by jednu uzávěru měl hlídat něš. Starosta vybral 20 občanů, živnostníků a učitelů, kteří měli v kritické době uzavřít cestu. Proto byli ubytováni nejdříve v obchodě krejčího B. Dostala ml., později, když křivozatka byla ostřelována, byli ve sklepě v kavárně. Všichni něš majitelé dobytka dostali výzvu přivazovat vozy k evakuaci. Naši tuto výzvu stoprocentně ignorovali a nikdo se s vozem ani nepohnul. Pár lidí z díny odešlo ke svým rodinám do okolí, ale jinak všichni chtěli v rnu vydržet! Němci samozřejmě, až na nepatrný počet, odjeli všichni.

1. května

Fronta je již za humny, tj. pod Bravantským kopcem, u Dvořáka a na

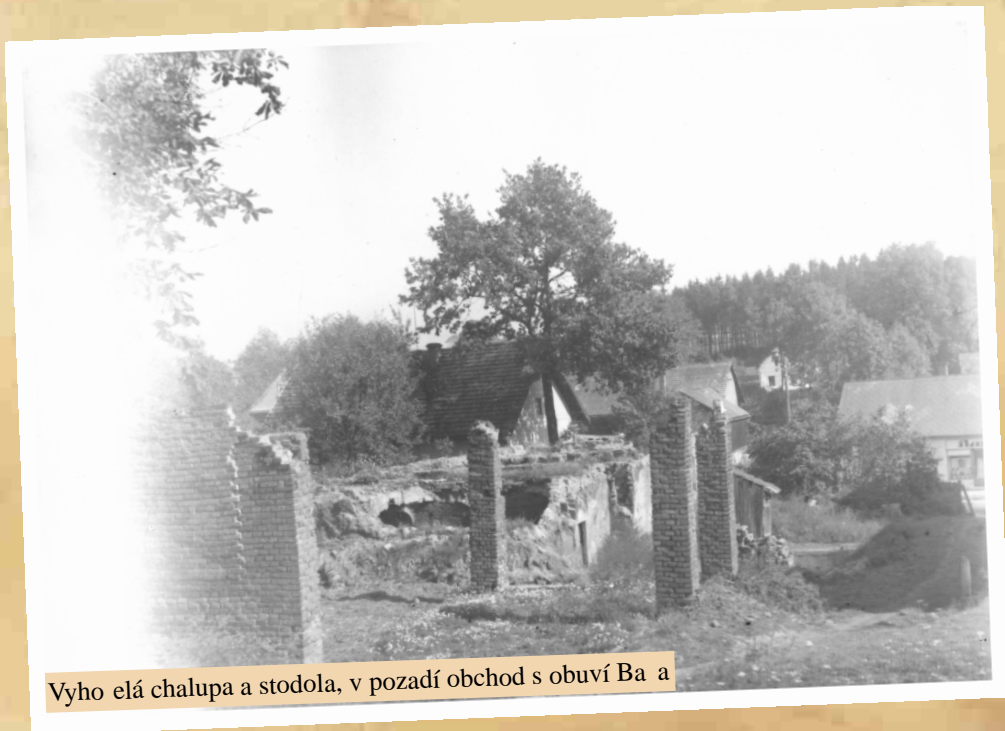
albrechtickém poli stojí již Rusové.

Tento den se valí německá vojska od fronty po celý den, takže k večeru zůstalo kol vesnice pár kulometů s několika vojáky. Těžké zbraně tu nezůstaly žádné. Němci se domnívali, že Rusové dříve ve vesnici obsadí a zbylí vojáci zavraždějí. Pohotovosti uzavřely staly.

Když tohoto dne u velitele K. Honě šel do kavárny k české pohotovosti se zprávou, že Němci od uzavření už utekli, ihned byli všichni přítomní doma. Ale v půl hodině přišla k uzavření kontrola a velitel sliboval, že všechny ženy nechá postít, nebude-li pohotovost v půl hodině pohromadě. Ona byla, ale svorní si všichni řekli, že uzavírat ji nebude nikdo. A také neuzavíral. V kritickou chvíli se všichni rozutekli domů a „pancošpere“ zůstala otevřená.

První granáty padly ojedinelé na náš katastr v neděli 29. dubna. Půl dne dopadly na panskou zahradu a pak už se to sypalo z různých druhů zbraní. Katuše u nás nezasáhly. Ty jsme slyšeli v blízkosti v boji o Bílovec a Butovice. Jejich útok byl hrozný, sám požár a požár!

Němci přesto nebyli rozhodnuti Studénku bránit; chtěli se stáhnout za Odru a tam se držet. Když však viděli, že se Rusové dobře k útoku připravili směrem od Jistebníku, Bravantice a Albrechtic ve značné přesile, musili výzvu k boji přijmout před Studénkou.

A tak asn ráno 1. kv tna (v úterý) nastupovaly op t n mecké bojové jednotky, s nimi jednotky SS, k hájení Studénky.

Bojová ást v síle jednoho praporu odešla severním sm rem k obsazení místních výšin kol Bravantského kopce. Jiná ást p šího vojska z stala na letišti a t etí skupina se držela u štramberských dom . Krátce na to p ijelo d lost electvo a zaujalo palební postavení za humny velké strany, jiná skupina na Trávníkách, za panským dvorem, u nouzových domk a na poli u Najwirtovského. Protiletecká n mecká obrana stála u Sladké díry. Ruská d la byla u Dvo iska, pod kopcem pod rolemi, u Setiny, v Albrechticích. D myslné kryty si ud lali Rusové v b ezích Setiny (pozn. Bílovky).

Studénecká n mecká domobrana byla v poslední fázi boj velmi slabá a ítala pouze 18 muž . M la jen pod adný úkol, vypomáhala p i evakuaci Studénky, p i odhonu dobytka ze dvora (ten odhán l pov stný správce a velitel domobrany, jen aby už byli pry) a pomáhala u závor. lenové byli tak sta í, že sám velitel je odmítl za adit do bojové linie.

Náš kostel vévodí celému okolí, a proto se také stal cílem d lost elecké palby. Zámek, obecná škola a d lnický d m m ly plné zásahy a byly t žce poškozeny, jako celý horní konec obce. Jen v novém zámku bylo napo ítáno více než 70 d lových zásah .

Tohoto dne p esunuje se siln jší ást sov tského vojska p es Setinu a 2. kv tna za íná nástup na Studénku. Rusové p es Setinu musili d lat nový most, neb N mci p vodní zni ili. A byli oni mist i ve stavbách most !

P ímý nástup p choty by si vyžádal hodn ztrát, a proto zasahuje do boj o naši obec také lectvo. To vskutku byla nejstrašn jší zbra ! Ni iv p sobila na duševní stav nejen civilist , ale i voják . Za t chto nálet byla zasažena naplno a p i tom úpln zni ena stodola Vavrošova statku, .50 a týž den statek E. Bartošové, ís. 37, kde byly troskami zasypány krávy, které se musili porazit. O život nep išel nikdo.

Co se událo tohoto dne na dolním konci u trati, vypravuje o itý sv dek Josef Fabián, ís. 26, toto:

1. kv tna objevila se v ranních hodinách u trati sm rem od Dvo iska sov tská hlídka. Na cest pana V. Dostála se rozdvojila: ást postupovala podél trati, ást po Dostálové cest . N mci ihned zahájili z kulometných míst palbu, ale oni šli stále kup edu. Dostali se po Dostálové cest až ke Sláde kovým švestkám. Tam se roz lenili a zahájili pomocí svého d lost electva útok na naše domky u trati. Pod tíhou této palby ustoupila n mecká kulometná hnízda z trati až do vesnice. Do prvního domku, kde m li N mci palebné postavení, p ib hl voják a volal: ‚Ivan kommen schon.‘ Posbírali zbran a ustoupili do selských zahrad na dolním konci. N kolik ruských voják vniklo v 8 hodin ráno za st ílení z automat do prvních dvou domk . Byl jsem schovaný v malém sklepku a slyším rusky mluvit. Dodal jsem si

odvahy a vyšel z krytu ven, ale už jsem m l automat na prsou: „Cos je, German nebo ech?“ Po krátké domluvě jsme se dohodli. Informovali se o síle n meckého vojska, o velkých budovách a podobn . P itom jsem prosil, aby vesnici šet ili, že je eská. Velitel hned toto telefonoval d lost electvu na kope kách. Naše radost byla nevyšlovná nad tím, že máme mezi sebou vysvoboditele. Avšak radost byla krátká. N mci ud lali silný protiútok a dobyli domky z p ta pro obyvatele celé tvrti ajova nastala nyní kritická chvíle. Hlavní událostí byla ta okolnost, že u domu Arn. Bajnara, ís. 312, byl zast elen n mecký d stojník a N mci svalili vinu na civilisty. Vyvodili z toho strašné d sledky. Vyhnali všechny obyvatele ze sklep od trati až po cihelnu a v nejv tší st elb hnali do mlýna, muže, ženy i d ti. Byla to strašná cesta! Ženy a d ti plakaly a k i ely a muži musili ml ky p ihlížet k této ukrutnosti. Ženy a d ti brzy pustili dom , ale do domk kol trati se vrátit nesm ly; ukryly se u známých. Muži ve mlýn byli p edáni polní policii. P i doprovodu do mlýna nám bylo e eno, že každý druhý z nás bude odst elen. Pozd ji však dali se N mci ovlivnit, ale hlavn Rusové zaúto ili a N mci musili v novat pozornost své sebeobran , a proto od p vodního zám ru sešlo. Za bombardování v tšina v zn ných chlap utekla. Jak všichni byli blízko smrti! Na tuto událost nikdo do smrti nezapomene!

Dvo isko bylo už obsazeno s hájovnou v pond lí 30. dubna. Týž den opustil naše nádraží poslední evakua ní vlak DRB.

2. kv tna

Ve st edu 2. kv tna rozzu il se znovu boj a trval za nep etržitě letecké podpory do 2 hodin odpoledne, kdy se Rus m poda ilo vtrhnout do horní ásti obce. Od osmé do trnácté hodiny bylo podniknuto 12 leteckých útok na n mecká postavení u obce a v ní se silným bombardováním a st elbou palubních zbraní. Celé dopoledne padal skute ný deš granát , min a pum. Když rachot t chto ustal, rozšt kaly se op t kulometry a automaty, s nimiž p icházeli naši osvoboditelé.

V tuto dobu bylo velmi nebezpe no vycházet z kryt . Nikdo se také neodvážil ani hasit požáry, které byly založeny palubními zbran ími, a to u domku Arnošta Dostála, . 9, u stola e Dostála, . 10, u Josefa Bajnara, . 153, u stodoly vdovy Böhmovy, . 157.

Ke konci t chto boj N mci sami zapálili stodolu J. Dostála, . 69, celý statek Fr. Dostála, . 73 na dolním konci, stodolu Jind icha Kr má e, . 249 a stodolu Viléma Fabiana, . 41.

V t chto posledních hodinách boj byla naše obec nejvíc zpustošena: v ž kostela rozmetena, obecní ú ad zdemolován, obecní škola a d lnický d m m ly již n kolik zásah , úpln byl rozmeten d m Josefa Kr má e, . 8 a poslední d ev ná chalupa krej ího Alf. Tomáška, ís. 72, z ásti byl zni en d m ídicího

Ant. Št pána, také n kolik zásah poškodilo pomníky na h bitov , t žce byla poškozena hasi ská zbrojírna, pov trník a erný dým deseti velkých požár zvyšoval jen hr zu poslední fáze útok .

Nápor Sov t šel hlavn podél trati, horním koncem a st edem vesnice. Tyto ásti také vojnou nejvíc trp ly.

N mci drželi se obdivuhodn dlouho, když uvážíme, že nem li žádné letecké podpory. Až brzy odpoledne N mci neodolávají sov tské p esile a utíkají v šíleném ústupu z Bravantského kopce. Velitelství, umíst né v ú ednických štramberských domech, na izuje protiútok, d stojníci a polní etníci vyhrožují voják m zast elením (pisatel byl toho sv dkem) a snaží se je zahnat zp t, ale marn . V dob út ku byli N mci velmi nebezpeční, neb m li obavu, že je eši zasko ízezadu.

Tak se stalo také u hostince J. Gromana, kde po dva dny stál velký tank a d lo. Když ve st edu kol druhé hodiny odpoledne ujížd l tank p ed Rusy, vyb hli ze sklepa 3 naši ob ané se na n j podívat. Dva v as usko ili, když na n tankista hodil ru ní granát, a t etí 70letý d lník Jan Dostál však z stal ležet mrtev. Toto se stalo n kolik minut p ed p íchodem Rus .”

Hasi ská kronika:

„3. kv tna 1945 p evzal správu obce místní národní výbor. V ele s p edsedou u ítelem Ludvíkem Martínkem, a po alo se op t ú adovat esky.

6. kv tna 1945 konala se na prostranství p ed zámekem oslava osvobození za ú asti všeho eského obyvatelstva a vojska Rudé armády.

9. kv tna konala se slavnost položení základního kamene místním ob tem boj o Studénku ve dnech 30. dubna až 2. kv tna 1945, p i kteréžto slavnosti zastoupen byl náš hasi ský sbor v etném po tu.

22. ervence 1945 dopoledne ho elo v k ln u Felixe Bartoše ís. 380. V ten den byla v dom svatba. K ln u zapálily d ti. Ohe byl uvnit brzy uhašen, takže nevyšlehl na st echu.

13. prosince 1945 ve er vyho ela stodola rolníka Petra Grohmana ís. 31. Jak ohe povstal, zda neopatrností eled , anebo od elektrického kabelu se nevyšet ilo.

První výborová schůzka ze hasičského sboru v místě, jejímž svolavatelem byl pověřen Místním Národním Výborem br. František Dostál č. 208, konala se 12. června 1945 v Dřevnickém domě. Ten žádal bývalé funkcionáře, aby se ujali svých funkcí až do rozhodnutí členské schůzky. Též bylo jednáno o stavu nádrží v položeném hasičském zbrojárně v místě a o poškozené zbrojárně na nádraží. Ve druhé výborové schůzce 17. června byla provedena odtahová akce.

K vyloučení ze sboru navrzeni:

Alois Böhm č. 188, Jan Wagner č. 333, František Tasler č. 130, Štěpán Auguste č. 166, Josef Mende č. 194 jako Nacisti.

Dále František Kropka a Vilém Kráma 109 jako zradné členy pro sympatizaci s německými okupanty.

Ve příští výborové schůzce, stanovené na 1. července, ve které bude podána zpráva o činnosti sboru od roku 1938 až dodnes. Dále má se do té doby provést soupis veškeré výzbroje a výstroje, kterou měl pověřen br. Petr Honěk.

Členskou schůzku ze dne 8. července 1945 za přítomnosti 42 členů řídil br. starosta Josef Tomášek, jako to první členskou schůzku v osvobozené vlasti po 6 letech germánské poroby, která zanikla po hrozné válce o ovládnutí světa, díky slovanskému Rusku a ostatním spojencům. Vzpomenuto zemřelých bratří za okupace, kteří se nedožili našeho osvobození, byla uctívána povstáním. Vzpomínka též na čestné postavení vedoucích bratří, kteří s velitelem Richardem Richterem v boji museli za války provádět pod osobní zodpovědností technický výcvik sboru a drželi sbor v pohotovosti. Nejtrapnější kapitolou zůstane nařízená účast při poradách a též oslavách zemřelých a padlých německých vojáků u pomníku padlým, který nesl německé nápisy a byl vyzdoben prapory hakovitého kříže. Příkladně jsme však i v meckou hrabství zvládu a 2. května 1945 po dvou a půl denním boji o Studénku byli jsme vysvobozeni vítěznou Rudou armádou.

Země kolem Studénky je posvátná krví bratří Slovanů z dalekého východu. 25 Krasnoarmějců, z nich jeden v hodnosti majora, padlo a bylo pohřbeno na našem novém hřbitově.

Nyní je na nás, abychom se zúčastnili díla na vybudování naší nové republiky, která musí být lepší, krásnější a sociálně spravedlivější.”

Nejtragi t ji to dopadlo v dom ís. 133, kam dopadla do sklepa puma p ímo a poh bila v sutinách domu matku Annu Vagnerovou, rozenou Figalovou s 5 d tmi. Neš astníci nemohli býti pro st elbu vytaženi, a v sutinách se udusili. Majitel domu A. Figala byl vytažen živý.

V p l druhé hodin odpoledne obsazují vít zní sov tští vojáci domy na Trávníkách a na Tomáškovci, o p l tvrté na dolním konci a na Najwirtovském a o p l sedmé na nádraží.

Sov tští vojáci byli obdivuhodn odvážní. Na hlavách m li jen oby ejné epky, v ruce automat, n kte í krátkou lopatu. První shledání ruských voják s našimi ob any bylo dojemné a radostné. Vojáci se zdrželi v hovorech pouze pár minut, protože pokra ovali v pronásledování Germánc .

Odpoledne vyho el leteckým zásahem d m paní A. Galatíkové, . 306 ,na Skotnici', d m Karla Richtera, . 206 a k lny štramberských dom .

Tam se v tu dobu odehrávala tato tragedie:

Když za al ho et d m Karla Richtera, . 206, vyb hl majitel se sousedem Karlem Bajnarem, ís. 358 z krytu v ísle 179. Sotva vzal Karel Bajnar žeb ík, aby chránil ho ící d m, slyšel výst ely, proto utíkal dom . U svých dve í byl zasažen do spánk a tak t žce zran n, že p es ošet ení sov tské sanity, v noci zran ní podlehl. Karel Richter cht l p ed ohn m zachránit svou krávu z chléva, vyvedl ji na zahradu, tam však byl zasažen do h betu a kolena ru ním granátem, že byl na míst mrtev. Krávu pak zast elili Rusové.

Po výk iku ho í v témž krytu vyb hlo ze sklepa asi 12 osob a st elba zasáhla neš astnou náhodou 15letého chlapce Stá u Demla. Skonal p es ošet ení za 3/4 hodiny.

Za bíloveckou tratí se stalo toto nešt stí:

V krytu domu Osvalda Ostrožného, . 420 byli také sousedé Tománek, Balaš, Krechler a Ji í Gros. Když za st elby dopadl granát na tento d m, vyšel pan Krechler ven. Když se vrátil, vyzýval p ítomné, aby opustili kryt, že d m ho í. Sotva jmenovaní vyb hli ze dvora, spadla na cestu asi 4 m od vrat bomba a ihned usmrtila Tománka, Balaše, Krechlera a Ji ího Grose. Rudolf Gros a Osvald Ostrožný z stali ležet t žce ran ní. Za brzkou léka skou pomoc vd í dr. Urbánkovi a za v asný p evoz p edsedovi MNV L. Martínkovi.

Železni á Rudolf Langer, který m l za leteckých útok na hradle službu sám, byl tak nervov vzrušen, že cestou ze služby mrtvicí zem el. Není potvrzena zpráva, že mu dali napít d ev ného lihu ma arští vojáci, když drahou projížd li.

Těž na horním konci se událo nešť stí. Když 2. kv tna po 1. hodin za ali vnikat na Grychty Rusové, vycházeli je obyvatelé z krytu vítat, nedbajíce st elby. Tak také vyšel z krytu ob an František Kylnar, . 368, aby uctil rudoarm jce. Nikdo z nich nedbal na to, že letí sov tská letadla, kterým vojáci nevyst elili raketu na znamení, že ást obce je obsazena a letci proto v domn ní, že jsou zde ješt N mci, za ali st flet z palubních zbraní. Touto st elbou m l František Kylnar t žce post eleny nohy a sov tský voják zran ní hned podlehl. František Kylnar byl teprve po 10 dnech odvezen do ostravské nemocnice, tam mu byla amputována noha, ale p esto po sedmi týdnech t žkého utrpení zran ní podlehl.

Blízko tohoto nešť stí událo se u domu ís. 99 ješt jiné:

St epiny vybuchlého granátu tam poranily 28letého Bohumila Lubojackého, jehož kamarádi vytáhli z krytu. Zran ní nezdálo se vážné, pozd ji však nastaly hore ky, p išla otrava krve a mladý muž 8. kv tna vydechl naposled.

Mimo t chto našich ob tí položili život v boji o naši obec hrdinní sov tští vojáci tisíce kilometr vzdáleni od svých domov , aby za nás bojujíce, osvobodili nás a p ipravili nám lepší budoucnost. Proto.

V ná pam naše i budoucích generací, vám – hrdinové!

D la doznívají v dálce, letadla nás již jen míjejí, kulometry a automaty nešť kají, fronta se od nás vzdálila. Zanechala nám však velké Vít zství a Osvobození!

**Nezapome me my a vy p íští,
že obou bylo draze vykoupeno krví.“**

Karel Bainer, kroniká

Kostel ve Studénce po bombardování

Kostel ve Studénce po bombardování

První květnové dny roku 1946 v Butovicích

**„Jen mrtví vidí konec války;
jen mrtví vědí, co to znamená žít.“
(Platón)**

**Tato brožura byla vytvořena u příležitosti 70. výročí osvobození
Studénky Rudou armádou v druhé světové válce.**

Zpracovala: Jindřiška Gurková
Grafické zpracování: Bc. Filip Nekola
Ilustrace: Iva Hořáková
Úvodní slovo: Ing. Libor Špárek
Fotografie: archiv města Studénky

Zdroj:
Pamětní kniha obce Studénky
Paměti dobrovolného hasičského sboru ve Studénce
Státní okresní archiv Nový Jičín (vademecum.archives.cz)
Archiv Vagonářského muzea

Vydáno v roce 2015

STUDÉNKA
www.mesto-studenka.cz